

H. P. Blavatsky

MITÄ ON OKKULTISMI?

Ruusu-Risti

H. P. Blavatsky

MITÄ ON OKKULTISMI?

Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry

Helsinki

2022

© Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry

2. painos (e-kirja, pdf)

[1. painoksen suomennoksen kieliasua on hieman uudistettu.]

Taitto: Jukka I. Lindfors

ISBN 978-????????????????

Sisällys

Omistus 6

Motto 8

I

Tuntemattoman majakka 9

Ahuramazda ja Ahriman 50

Kali juga - nykyinen aikakausi 57

Sisäisen ihmisen rakenteesta sekä kuolemasta

Okkulttiset ilmiöt

Käytännön okkultismia

Tsheelat ja maallikko-oppilaat

Viisikanta

Kuusi- ja viisikärkiset tähdet

Seitsenluku

II

Okkultismin suhde salaisiin kykyihin

Onko teosofia uskonto?

Elämänatomien kiertokulku

Unet

Hypnotismi ja sen suhde muihin lumouskeinoihin

”Astraalinen” ennustaja

Suomen kansalliseepos Kalevala

Onko lähimmäistemme tuomitseminen velvollisuutemme?

Julkisuusko aina hyväksi?

Ohjeita jokapäiväistä elämää varten

Uno Pore: H. P. B. ihmisenä ihmisten parissa

Omistus

Teosofiseen liikkeeseen tunnustautuen Ruusu-Risti tuntee miellyttäväksi tehtäväkseen yhtyä omalta osaltaan Teosofisen Seuran perustamisen 100-vuotisjuhlintaan julkaisemalla nykyteosofian pätevimmän julistajan Helena Petrovna Blavatskyn kirjoituksista kootun teoksen. Alle merkitty Uno Pore on ne valinnut ja suomentanut englannin kielestä. Vain viimeisen artikkelin sisältämää kirjaa *Theosophical Shiftings* ei ole ollut saatavissa, sen vuoksi se on suomennettu v. 1924 ilmestyneestä ruotsinnoksesta *Praktisk Okkultism*. – Suureksi avuksi ovat olleet aikakauslehdissä *Tietäjä* ja *Ruusu-Risti* julkaistut varhaisemmat käännökset; edellä mainitun viimeisen kirjoituksen osalta lisäksi V. J. L:n v. 1964 erillisenä painettu broshyyri *Muutamia käytännöllisiä ohjeita jokapäiväistä elämää varten*.

Kirjoitusten sijoittamisesta kahteen jaksoon sekä niiden järjestyksestä on vastuussa allekirjoittanut, joka selvästi on koko ajan tuntenut, kuinka vaikeata on ollut päättää, mitä on otettava mukaan, mikä jätettävä. Onhan H. P. B:n artikkeleita jo tähän mennessä kirjoinakin julkaistu englannin kielellä viisitoista isokokoista osaa – yli viisituhatta sivua (*Collected Writings*).

Toivon ja uskon kuitenkin, että tähän valitut kirjoitukset antavat riittävän selvän kuvan siitä, mitä oikea okkultismi on. Ja eikö tosi teosofia – ”jumalien ikiviisaus” – ole pohjimmaltaan juuri oikeaa okkultismia?

Tämä teos omistetaan syvin kunnioituksen ja kiitollisuuden tuntein Veljeskunnan valtuutetun lähettilään ja teosofisen liikkeen alullepanijan Helena Petrovna Blavatskyn muistolle.

Samalla meidän suomalaisten teosofien ja ruusuristiläisten kiittolisuus kohdistuu maamme huomattavimpaan teosofiseen työntekijään, Suomen Teosofisen Seuran monivuotiseen ylisihteeriin ja Ruusu-Risti-järjestön perustajaan kirjailija Pekka Ervastiin, jonka syntymästä tänä vuonna tulee niin ikään kuluneeksi sata vuotta, sillä ilman häntä, ”H. P. Blavatskyn uskollista ’drabanttia’”, jota määrettä hän monesti käytti itsestään, okkultismi ja tosi teosofia olisivat kenties jääneet meille suomalaisille verraten epämääräisiksi käsitteiksi.

Helsingissä tammikuussa 1975

Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry ja Uuno Pore

Motto

Okkultiset tieteet (lat. sanasta *occultus*, kätkeyty, salainen). Luonnon aineellisia, sielullisia, älyllisiä ja henkisiä salaisuuksia tutkiva tiede; sanotaan myös hermeettiseksi ja esoteeriseksi tieteiksi. Länsimailla mainittakoon Kabbala, idässä mystiikka, magia ja joogafilosofia, jota intialaiset tsheelat usein kutsuvat *seitsemänneksi darshanaksi* (filosofiseksi koulukunnaksi); ulkomaailma Intiassa tuntee näet vain kuusi darshanaa. Nämä tieteet pidetään ja niitä on pidetty salassa aikakausien ajan tavallisilta ihmisiltä siitä ymmärrettävästä syystä, etteivät itsekkäät sivistyneet luokat olisi niitä pitäneet arvossa, eivätkä sivistymättömät niitä ymmärtäneet ja koska oli myös pelättävissä, että sivistyneet olisivat voineet käyttää niitä väärin omaksi persoonalliseksi hyödykseen ja siten häväisseet jumalaisen tieteen mustaksi magiaksi. Usein on syytetty esoteerista filosofiaa ja Kabbalaa siitä, että niitä käsittelevä kirjallisuus on täynnä ”virheellistä ja merkityksetöntä mongerrusta”, jota tavallinen ihmisjärki ei pysty ymmärtämään. Mutta eikö samat sanat voida kohdistaa myös ns. eksakteihin tieteisiin – lääketieteeseen, fysiologiaan, kemiaan ym.? Eivätkö tunnustetutkin tiedemiehet aivan samalla tavoin peitä perusperiaatteensa ja löytönsä vasta keksittyjen mitä virheellisimpien kreikkalais-latinalaisten termien huntuihin? Manalle mennyt veljemme Kenneth Mackenzie huomautti aivan oikeutetusti: ”Tuollainen leikittely sanoilla, asioiden ollessa perin yksinkertaiset, on nykyajan tiedemiehille ominaista, räikeänä vastakohtana 17. vuosisadan tiedemiehille, jotka sanoivat lapioita lapioiksi eikä maatalousvälineiksi.” Vielä otettakoon huomioon,

että nykytieteiden tosiasiat olisivat yhtä selvät ja tajuttavat, vaikka ne ilmaistaisiin tavallisin sanoin, kun sen sijaan okkulttisen tieteen tosiasiat ovat niin syvälliset ja vaikeasti ilmaistavissa, että useimmissa tapauksissa eurooppalaisissa kielissä ei ole sanoja niiden ilmaisemiseksi. Tämän kaiken lisäksi meidän ”mongerruksemme” on välttämätön kahdestakin syystä: a) voidaksemme täsmällisesti määritellä nämä tosiasiat okkulttiseen sanastoon perehtyneelle ja b) salataksemme ne ulkopuolisilta.

H. B. Blavatsky: *Teosofinen sanakirja*

Tuntemattoman majakka

I

Eräässä vanhassa kirjassa, joka käsittelee okkulttisia opintoja, on kirjoitettu: ”Gupta-vidjä (salainen tiede) on puoleensavetävä meri, mutta myrskyinen ja täynnä kareja. Se nielaisee tai tuhannet vedenalaiset luodot murskaavat merenkulkijan, joka sille uskaltautuu – ellei hän ole viisas ja erittäin kokenut.¹ Suuret aallot, jotka väriltään muistuttavat safiireja, rubiineja ja smaragdeja, aallot täynnä kaurneutta ja salaperäisyyttä, tulevat johtamaan hänet harhaan, valmiina kuljettamaan matkaajat pois kohden toisia ja lukuisia majakoita, joita loistaa kaikilla suunnilla. Mutta ne ovat harhaloistoja, *Kālījan*² poikien sytyttämiä virvatulia niiden tuhoamiseksi, jotka janoavat elämää. Onnellisia ovat ne, jotka eivät tarkkaile näitä kavalia ja pettäviä valoja, mutta vielä onnellisempia ne, jotka eivät koskaan käännä silmiään siitä ainoasta majakasta, jonka ikuinen tuli palaa yksinäisyydessä keskellä Pyhän Tieteen meren syvyyksiä. Monen monet ovat ne pyhiinvaeltajat, jotka tahtovat lähteä noille vesille; hyvin harvat ovat ne uimarit, jotka saavuttavat majakan. Voidakseen päästä sinne on lakattava olemasta yksi luku; on tultava *kaikkisi luvuiksi*. On unohdettava eristyneisyyden harhakuvitelman,

1 Saavuttanut sen gurun eli mestarin ohjaamana.

2 Suuri käärme, Kālīja, jonka Krishna voitti ja joka ajettiin Januma-joesta mereen, missä se otti vaimokseen eräänlaisen seireenin. Tämän kanssa sillä oli suuri perhe.

ja hyväksyä ainoastaan kollektiivisen yksilöllisyyden totuuden.¹ Täytyy nähdä korvillaan, kuulla silmillään², lukea ja ymmärtää saateenkaaren kieltä ja olla keskittänyt *kuusi* aistiaan seitsemänteen.”³

Totuuden ”majakka” on luonto ilman aistiharhojen verhoa. Sitä ei voida saavuttaa, ennen kuin adepti on tullut täydellisesti persoonallisen minänsä herrak ja kykenee hallitsemaan kaikki fyysiset ja psyykkiset aistinsa ”seitsemännen aistin” avulla, mitä hänen myös on kiittäminen siitä, että hänelle on samalla lahjoitettu jumalien tosi viisautus – *theo-sophia*.

Tarpeetonta on huomauttaa, että profaanit – vihkimättömät, ne, jotka ovat *temppelein ulkopuolella* eli *profa-nes* antavat edellä mainituille ”majakoille” ja ”majakalle” päinvastaisen merkityksen. Heille okkulttisen totuuden majakka on *ignis fatuus*, inhimillisen harhakuvitelman ja mielettömyyden virvatuli; ja he käsittävät kaikki muut valot tarpeellisiksi ja hyväiksi hiekkasärkiksi, koska ne ajoissa pysäyttävät ne, jotka kiihkeinä purjehtivat mielettömyyden ja taikauskon merellä.

”Eikö ole kylliksi”, sanovat hyväntahtoiset arvostelijamme, ”että maailma ismien vaikutuksesta on päätenyt *teosofismiin*, joka ei ole muuta kuin yliaistista sumutusta, vaan että tämä sitten vielä tarjo-

1 Itsekkytemme synnyttämä harhakuvitelma, että minun minuuteni on ensisijainen. Yhdellä sanalla, on välttämätöntä, että koko ihmiskunta käsitetään yhdeksi, että elämme sen kautta, sitä varten ja siinä, ts. lakkaamme olemasta ”yksi” tullaksemme ”kaikeksi” eli kokonaisuudeksi.

2 Vedalainen sanonta. Okkultismin mukaan aisteja on seitsemän, jolloin mukaan luetaan kaksi mystistä aistia; mutta vihitty ei erota aisteja toisistaan enempää kuin hän erottaa itseään ihmiskunnasta. Jokainen aisti sisältää kaikki muut.

3 Värien symboliikkaa. Prismen kielellä ”seitsemällä äiti-värillä kullakin on seitsemän poikaa” ts. neljäkymmentäyhdeksän väriyävahdusta eli ”poikaa” näiden seitsemän välissä. Nuo asteisiin jaetut väriyävanssit muodostavat yhtä monta kirjainta eli aakkosellista kirjoitusmerkkiä. Värien kielessä on siten viisikymmentäkuusi kirjainta vihitylle. Jokainen pääväri imee itseensä seitsemän tällaista kirjoitusmerkkiä, samalla tavalla kuin valkoinen valonsäde imee itseensä lopulta jokaisen näistä pääväreistä. Jumalainen Ykseys on vertauskuvallisesti esitettyä näissä väreissä.

aa meille uudelleen lämmitettyä keskiajan magiaa, johon kuuluu suuret sapatit ja krooninen hysteria?”

Odottakaa hyvät herrat. Tiedättekö noin puhuessanne, mitä *tosi magia* on tai okkulttiset tieteet. Hyvän isä Ireneuksen, kovin kiihkomielisen Theodoruksen ja *Philosophoumena-teoksen* tunte mattoman kirjoittajan mielestä olette sallineet, että teidät on kou luissanne syötetty täyteen Simon Maagikon ja hänen oppilaansa Menanderin ”*hornamaista* taikauskoa”. Olette sallineet itsellenne kerrottavan, että tämä magia toisaalta oli perkeleellistä, toisaalta petoksen ja kavaluuden tulos. No hyvä! Mutta mitä tiedätte Apol lonius Tyanalaisen, Jamblikhoksen ja toisten *maagien* noudatta man järjestelmän tosi luonteesta? Ja miten käsitätte Jamblikhoksen teurgian ja Simonin ja Menanderin ”magian” yhtäpitävyyden? Sen tosi luonteen on paljastanut vain puolittain kirjan *De Mysteriis* tekijä.¹ Siitä huolimatta hänen selityksensä riittivät käännyttämään Porfyrioksen, Plotinoksen ja muut, jotka oltuaan *esoteeristen teo rioiden* vihollisia, tulivat niiden mitä kiihkeimmiksi kannattajiksi. Syy tähän on hyvin yksinkertainen.

Tosi magia, ”Jamblikhoksen teurgia” on puolestaan yhtäpitävä Pythagoraan gnosiksen ”gnoosis toon onttoon”, *olevaisen tiedon* ja *filaleettien*, ”totuuden rakastajien”, jumalaisen ekstaasin kanssa. Mutta vain hedelmistään puu tunnetaan. Ketkä ovat olleet todis tamassa Intiassa samadhiksi nimitetyn ekstaasin jumalaista luon netta ja aitoutta.²

On suuri joukko ihmisiä, jotka – jos he olisivat olleet kristitty jä – olisi pitänyt julistaa pyhimyksiksi; ei sen vuoksi, että kirkko

1 Kirjoittaja Jamblikhos, joka käytti mestarina, egyptiläisen papin Abammonin nimeä salanimenä.

2 Samadhi on abstraktisen kontemplaation tila. Sitä on määritelty sanskritin ter mein, joista jokainen vaatii kokonaisen lauseen selvitykseksi. Se on sielullinen tai pikemminkin henkinen tila, joka ei ole riippuvainen mistään havaittavasta objektista, ja jonka aikana kokija noustuaan puhtaan hengen alueelle elää Ju malassa.

olisi niin päättänyt, koska sillä on puolueellisuutensa ja lukkarinrakkautensa, vaan noudattamalla kokonaisten kansakuntien valintaa ja seuraamalla kansan ääntä, joka tuskin koskaan erehtyy arvionneissaan. Riittää, kun aloitamme Ammonios Sakkaksesta, lisänimeltään *Theodidaktos*, ”jumalan opettama”, tuosta suuresta mestarista, jonka elämä oli niin siveellinen ja puhdas, että hänen oppilaallaan Plotinoksella ei ollut vähäisintäkään toivoa saada koskaan nähdä toista kuolevaista, jota olisi voinut verrata häneen. Tämä sama Plotinos oli Ammoniokselle, mitä Platon oli Sokraateelle – kuuluisan mestarinsa hyveiden arvoinen oppilas. Sitten on Porfyrios, Plotinoksen¹ oppilas ja Pythagoraan elämäkertakuvauksen kirjoittaja. Tämän jumalaisen gnosisin varjossa, sen hyvää tekevän vaikutuksen ulottuessa meidän päiviimme saakka, ovat kaikki viimeisten vuosisatojen kuuluisat mystikot kehittyneet, kuten Jakob Böhme, Emanuel Swedenborg ja monet muut. Madame Guyon on Jamblikhoksen naispuolinen vastine. Kristityt kvietistit, muhamettilaiset suuffit ja kaikkien maiden ruusuristiläiset ovat sammuttaneet janonsa tästä tyhjentyvästä lähteestä, kristillisen ajanlaskun ensi vuosisatojen uusplatonisesta teosofiasta. Mutta mainittu gnosis oli olemassa jo ennen tuota aikaa, sillä se oli *Gupta-vidjān* ja *Brahma vidjān* (”salainen tieto” ja ”tieto Brahmanista”) suora jatko; se tuli vanhasta Intiasta ja kulki Egyptin kautta; kuten filaleettien teurgia oli egyptiläisten mysteereiden jatkoa. Joka tapauksessa se paikka, josta tämä ”*pirullinen*” magia saa alkunsa, on itse korkein jumaluus; sen tarkoitus ja lopullinen päämäärä on sen jumalaisen kipinän, joka antaa ihmiselle elämän, yhdistäminen alkuliekkiiinsä, joka on jumalainen KAIKKEUS.

Tämä päämäärä on *ultima thule*, maan ääri, niille teosofeille, jotka kokonaan omistautuvat ihmiskunnan palvelukseen. Näitä lu-

1 Hän eli kaksikymmentäkahdeksan vuotta Roomassa; niin hyveellinen mies, että rikkaimmatkin patriisiperheet pitivät kunnianaan saada hänet orpojen lastensa holhoojaksi. Kuollessaan hänellä ei ollut ainoatakaan vihamiestä.

kuun ottamatta voivat muut, jotka vielä eivät ole valmiit uhraamaan kaikkea, askarrella yliaististen tieteiden parissa, kuten mesmerismin ja nykyisten ilmiöiden kaikissa muodoissaan. He ovat täysin oikeutetut tekemään näin Teosofisen Seuran sen ohjelmakohdan mukaan, joka ilmoittaa sen päämääränä olevan ”tutkia tuntemattomia luonnonlakeja sekä *ihmisessä piileviä sielullisia voimia*”.

Ensin mainitut ovat vähälukuiset – täydellinen altruismi on *rara avis*¹ jopa nykyajan teosofien joukossa. Mutta jäsenet saavat täysin oikeuksin harrastaa mitä haluavat. Huolimatta siitä, että toimimme täysin avoimesti, pyrkimättä mihinkään salaperäisyyteen, meitä vaaditaan lakkaamatta selittämään ja vakuuttamaan yleisölle, ettemme vietä noitien sapattia emmekä valmista luudanvarsia teosofien käyttöön. Tämä hipoo tosiaan usein groteskin rajoja. Jos emme ole keksineet uutta ”ismiä”, *uskontoa*, joka on lähtöisin mieli-puolisten aivojen syvyyksistä, tai harrastaneet petosta, joista meitä syytetään, niin sitten meitä syytetään siitä, että harrastamme Kirken² konsteja ihmisiin ja eläimiin. Pilkkaa ja ivaa sataa Teosofisen Seuran päälle kuin rakeita. Siitä huolimatta se kuitenkin on seissyt vankkumatta neljätoista vuotta, jotka tuollainen tekele on ollut olemassa: se on todella ”hankala tyyppi”.

II

Loppujen lopuksi arvostelijat, jotka tuomitsevat ainoastaan ulkonäön mukaan, eivät kuitenkaan ole aivan väärässä. On teosofiaa ja teosofiaa: Teosofin tosi teosofiaa ja Teosofisen Seuran jäsenten teosofiaksi nimittämää. Mitä maailma tietää tosi teosofiasta? Kuinka se voi tehdä eron Plotinoksen ja valeveljien oppien välillä? Ja jälkimmäistä seuralla on enemmän kuin sille kuuluva osuutensa.

1 Harvinainen lintu ts. harvinainen ilmiö. – Suom. huom.

2 Kreikkalaisessa mytologiassa jumalatar ja velho. – Toim. huom.

Itsekkyys, turhamaisuus ja itseriittoisuus useimmissa ihmisissä on suunnaton. On muutamia, joille koko maailmankaikkeuden muodostaa heidän pieni persoonallisuutensa, jonka ulkopuolella ei ole mitään pelastusta. Sanohan jollekin heistä, että viisauden A ja O ei ole rajoittunut vain hänen aivojensa piiriin, että hänen tuomionsa eivät aina ole verrattavissa kuningas Salomonin tuomioihin, niin heti hän syyttää sinua anti-teosofiasta. Sinä olet häväissyt henkeä, eikä se ole sinulle anteeksiannettavissa tällä vuosisadalla, tuskin seuraavallakaan. Nämä ihmiset sanovat: ”Teosofia, se olen minä!” samoin kuin Ludvig XIV sanoi: ”Valtio, se olen minä.” He puhuvat veljeydestä ja altruismista, ja välittävät todellisuudessa vain siitä, mistä kukaan muu ei välitä – itsestään – toisin sanoen omasta merkityksettömästä ”minästään”. Heidän itserakkautensa sallii heidän kuvitella, että ainoastaan he edustavat teosofian temppeleä ja että he julistavat maailmalle teosofiaa sillä, että julistavat itseään. Ah, ja voi, tämän ”temppelein” portit ja ikkunat eivät ole mitään muuta kuin yhtä monta aukkoa, joiden kautta itsekkäälle keskitason ihmiselle ominaiset paheet ja harhakuvitelmat tunkeutuvat sisään, mutta tuskin enää koskaan poistuvat.

Nämä ihmiset ovat Teosofisen Seuran termiittejä, valkeita muurahaisia, jotka syövät sen perustuksia ja ovat sille alituisena uhkana. Ennen kuin he ovat sen jättäneet, ei voida hengittää vapaasti.

Nämä eivät milloinkaan voi antaa oikeaa käsitystä käytännöllisestä teosofiasta, vielä vähemmän aistimaailman yläpuolella olevasta teosofiasta, jota pieni valittujen ryhmä harrastaa. Jokainen meistä omistaa kyvyn, sisäisen aistin, joka tunnetaan nimellä *intuitio*, mutta kuinka harvat osaavatkaan sitä kehittää! Kuitenkin ainoastaan tämän kyvyn avulla voivat ihmiset nähdä asiat oikeassa valossaan. Tämä *sielunvaisto* kasvaa meissä suhteessa sen käyttöön ja auttaa meitä tietämään ja ymmärtämään asioiden ja olioiden todellisen olemuksen huomattavasti varmemmin kuin vain käyttämällä ulkonaisia aistejamme ja järkeämme kehittämällä. Niin

sanottu hyvä ymmärryskyky ja logiikka eivät salli meidän nähdä muuta kuin asioiden ulkokuoren, mikä on selvää jokaiselle muutenkin. *Vaisto*, josta puhun, on ikään kuin heijastuma havaitsevasta tajunnastamme, heijastuma, joka vaikuttaa subjektiivisesta objektiiviseen eikä päinvastoin, herättää meissä henkiset aistit ja voimat toimimaan; nämä aistit yhdistyvät tutkittavana olevan kohteen tai toiminnan oleelliseen sisältöön, ja esittävät sen meille sellaisena kuin se todella on eikä sellaisena, miltä se näyttää fyysisille aisteillemme ja kylmälle järjellemme. ”Aloitamme *vaistolla* ja päädymme *kaikkitietoon*”, sanoo professori A. Wilder, vanhin työtoverimme. Jamblikhos on kuvaillut tätä kykyä, ja muutamat teosofit ovat voineet tajuta totuuden hänen kuvauksessaan.

Hän sanoo: ”On olemassa ihmissielun kyky, joka on verrattomasti korkeampi kuin kaikki meihin oksastetut tai hankitut kyvyt. Sen avulla voimme tulla kosketuksiin korkeampien olentojen kanssa, havaita tullemme nostetuiksi pois tämän maallisen elämän näyttämöltä ja olemme osalliset taivaallisten piirien asujainten korkeammasta olemassaolosta ja yli-inhimillisistä voimista. Tämän kyvyn avulla havaitsemme lopullisesti vapautuneemme Koh-talon (*karman*) vallasta ja tullemme, niin sanoaksemme, oman onnemme sepiksi. Sillä kun parhaat olemuspuolemme toteavat olevansa täynnä energiaa ja sielumme nousee olotiloihin, jotka ovat korkeampia kuin mitä tiede tuntee, se voi riisua ne kahleet, jotka pitävät sen jokapäiväisen elämän ikeessä; hän vaihtaa tavanomaisen elämänsä toiseksi, luopuu sovinnaisista tavoista, jotka kuuluvat asioiden ulkoiseen järjestykseen, jättäytyy ja yhtyy toiseen asioiden järjestykseen, joka vallitsee tuossa kaikkein korkeimmassa olemassaolon tilassa.”

Platon on ilmaissut saman ajatuksen muutamain rivein: ”Jumaluuden valo ja henki ovat sielun siivet. Ne kohottavat sen yhteyteen jumalien kanssa, jotka asuvat tämän maan yläpuolella, jonka kanssa ihmishenki on liiankin halukas tahraamaan itsensä... Tullakseen

jumalien kaltaiseksi on tultava pyhäksi, oikeamieliseksi ja viisaaksi. Tämän päämäärän vuoksi ihminen luotiin, ja tämän pitäisi olla myös hänen päämääränään tietoa hankkiessaan.”

Tämä on tosi teosofiaa, sisäistä teosofiaa, sielun teosofiaa. Mutta jos se toteutetaan itsekkäin motiivein, sen luonne muuttuu ja se tulee *demonosofiaksi* (pahojen henkien viisaudeksi). Tämän johdosta itämainen viisaus opettaa, että intialainen *joogi*, joka eristäytyy läpipääsemättömiin metsiin, sekä kristitty erakko, joka – kuten muinoin oli tavallista – vetäytyi erämaahan, eivät ole muuta kuin täydellisiä egoisteja. Toinen pyrkii vain löytämään nirvanisen pakopaikan jälleensyntymistä vastaan; toisen ainoana päämääränä on sielunsa pelastaminen – molemmat ajattelevat vain itseään. Heidän vaikuttimensa on täysin persoonallinen; sillä jos oletamme, että he saavuttavat tavoitteensa, niin eikö heitä joka tapauksessa voida verrata raukkamaisiin sotilaisiin, jotka pakenevat rykmentistään juuri kun taistelun pitäisi alkaa suojautuakseen luodeilta?

Tämän tapaisella eristäytymisellä ei joogi eikä ”pyhimys” auta ketään muuta kuin itseään. Pohjimmaltaan he ovat välinpitämättömät ihmiskunnan kohtalosta; he pakenevat ja hylkäävät veljensä. Athos-vuori¹ ehkä sulkee piiriinsä joitakin vilpittömiä kiihkouskovaisia. Kuitenkin ovat myös nämä tietämättään poikenneet siltä ainoalta reitiltä, joka johtaa totuuteen – Golgatan tieltä, millä jokainen vapaaehtoisesti kantaa ihmiskunnan ristiä ja ihmiskunnan puolesta. Se on todella pahimmanlaatuinen itsekkyyden pesä, ja tuon kaltaisia paikkoja tarkoittaa Adamsin huomautus luostareista: ”On olemassa yksinäisiä olentoja, jotka näyttävät paenneen muuta ihmiskuntaa, ja heidän ainoana huvinaan on jutella pahalaisen kanssa kahden kesken.”

Gautama Buddha pysyi yksinäisyydessä vain niin kauan, että hän pystyi saavuttamaan tiedon totuudesta, jonka julistamiselle

1 Kuuluisa luostari Pohjois-Kreikassa.

hän sitten kokonaan omistautui, kerjäten leipänsä ja eläen ihmiskunnan hyväksi. Jeesus ei ollut erämaassa neljäkymmentä päivää kauemmin, ja hän kuoli saman ihmiskunnan puolesta. Apollonius Tyanalainen, Plotinos ja Jamblikhos elivät maailmassa ja maailmaa *varten* samalla viettäen niin yksinkertaista ja pidättyvää elämää, että se melkein muistutti askeettista elämäntapaa. Meidän päiviemme suurimmat askeetit ja *pyhimykset* eivät ole niitä, jotka vetäytyvät läpipääsemättömiin paikkoihin, vaan niitä, jotka – vaikkakin he saattavat välttää Eurooppaa ja niitä sivistysmaita, missä kenelläkään ei ole silmiä eikä korvia muille kuin itselleen, maita, jotka ovat jaetut Kainin ja Aabelin kahteen leiriin – viettävät elämänsä matkustaen paikasta toiseen tehden hyvää ja yrittäen auttaa ihmiskuntaa nousemaan alennustilastaan.

Ne, jotka käsittävät ihmisielen vuodattuneen jumaluudesta pieninä osasena tai säteenä kaikkiallisesta ja *absoluuttisesta* sielusta, ymmärtävät paremmin vertauksen uskotuista ”leivisköistä” kuin kristityt. Se, Joka kätkee maahan leiviskänsä, jonka on saanut ”Herraltaan”, tulee kadottamaan sen, aivan kuin askeettikin kadottaa sen saatuaan päähänsä ”pelastaa sielunsa” itsekkäässä yksinäisyydessä. ”Hyvä ja uskollinen palvelija”, joka kaksinkertaistaa pääomansa korjaamalla sadon *hänelle, joka ei ole kylvänyt*, koska tällä ei ollut siihen mahdollisuutta, ja joka niittää köyhälle, joka ei ollut kylvänyt siementä, toimii kuten oikea ihmisystävä. Hän on saava palkintonsa juuri siksi, että hän on työskennellyt toisten puolesta ajattelemattakaan korvausta tai tunnustusta. Hän on ihmisystävä ja teosofi, kun sen sijaan tuo toinen on vain itsekäs ihminen ja pelkuri.

Kaikkien oikeiden teosofien silmät ovat kohdistuneet samaan majakkaan, jota kohti vangittu ihmisielu kaikkina aikoina on ponnistellut. Tämän majakan valo ei loista millään maallisilla merillä, vaan se välkehtii rajattoman avaruuden alkuolevaisten vesien pimeissä syvyyksissä. Me sanomme sitä samoin kuin muinaisten aikojen teosofit ”jumalaiseksi viisaudeksi”. Tämä on esoteerisen

opin viimeinen sana. Eikö muinaisuudessa jokaisella maalla, jolla oli oikeus nimittää itseään sivistyneeksi, ollut järjestelmältään kaksinainen *Viisaus*, josta toinen oli joukoille ja toinen harvoille – eksoteerinen ja esoteerinen? Sana *Viisaus*, tai kuten toisinaan sanotaan ”viisaususkonto” eli *teosofia*, on yhtä vanha kuin ihmisjärki. Arvonimi *viisaat* – tämän totuuden palvonnan ylipapit – oli ensimmäinen siitä johdettu sana. Nämä sanat muuttuivat sitten sanoiksi filosofia ja filosofi – ”tiedon eli viisauden rakastaja”. Pythagorasta on meidän kiittäminen tästä nimestä samoin kuin nimestä *gnosis*, sekä järjestelmästä ”hee gnoosis toon ontoon”, ”tieto olevaisesta” eli olevaisen ominaisuuksista, jotka on kätkeyty ulkoisen muodon alle. Tällä nimellä, niin ylevällä ja oikein määritellyllä, tarkoittivat kaikki muinaiset mestarit inhimillistä ja jumalaista olevaista koskevan tietomme yhteissummaa. Intian viisaat braminiitit, Kaldean ja Persian maagit, Egyptin ja Arabian hierofantit, Juudean ja Israelin profeetat eli *nabit*, samoin kuin Kreikan ja Rooman filosofit, ovat aina jakaneet tämän tieteen kahteen osaan, *esoteeriseen* eli todelliseen ja *eksoteeriseen* eli symboleihin kätkeytyyn. Aina meidän päiviimme saakka tarkoittavat juutalaiset rabbit nimellä *merkavah* uskonnollisen järjestelmänsä ruumista eli käyttövälinettä, joka kätkee sisäänsä korkeamman tiedon, josta tulevat osallisiksi ainoastaan vihityt; heille merkavah on pelkkä kuori.

Meitä on syytetty salailemisesta ja siitä, että olemme tehneet korkeammasta teosofiasta eräänlaisen salaopin. Me tunnustamme, että oppi, jota kutsumme *gupta-vidjäksi* (salainen tieto) on ainoastaan pientä vähemmistöä varten. Mutta oliko muinoin mestareita, jotka eivät olisi pitäneet oppejaan salaisina niiden häpäisemistä peläten? Alkaen Orfeuksesta ja Zoroasterista, Pythagorasta ja Platonista aina rosenkreuziläisiin ja uudemman ajan vapaamuurareihin saakka, on pätenyt sääntö, että oppilaan täytyi ansaita mestarinsa luottamus, ennen kuin hän saa vastaanottaa tältä korkeimman ja ratkaisevan sanan. Vanhimmilla uskonnoilla on aina ollut suuret

ja pienet mysteerinsä. Neofyytit ja katekumeenit tekivät peruuttamattoman valan ennen kuin tulivat vastaanotetuiksi. Essealaiset Juudeassa ja Karmelin vuorella tekivät samoin. *Nabit* ja *natsarealaiset* (Israelin ”eriuskoiset”) samoin kuin Intian *maallikko-tsheelat* ja *brahmācharit* erosivat toisistaan huomattavasti. Edelliset saattoivat ja saattavat olla naimisissa ja olla maailmassa samalla opiskellen pyhiä kirjoituksia tiettyyn vaiheeseen saakka; viimeainitut natsarealaiset ja brahmācharit ovat aina olleet kokonaan vannoutuneet vihkimysmysteereille. Esoterismin korkeakoulut olivat kansainvälisiä, joskin yleisöltä suljetut, kuten todistivat Platon, Herodotos ja muut, jotka vierailivat Egyptissä tullakseen siellä vihityiksi; kun taas Pythagoras käytyään tapaamassa Intian bramiineja oleskeli eräässä egyptiläisessä temppelissä ja lopulta Jamblikhoksen mukaan vihittiin Karmelin vuorella. Jeesus seurasi ikivanhaa tapaa ja perusteli vaiteliaisuuttaan lausumalla hyvin tunnetun ohjeensa:

Älkää antako pyhää koirille,
älkää heittäkö helmiänne sikojen eteen,
jotteivät nämä polkisi niitä jalkoihinsa,
ja etteivät koirat kääntyisi ja repisi teitä.

Tietyt ikivanhat kirjoitukset – kirjallisuuden tutkijain tuntemat – personoivat *Viisauden*, jonka esittivät ikään kuin Ain Sophista, juutalaisten kabbalistien Parabrahmanista esiin virranneeksi ja tekevät sen ilmenneen jumaluuden auttajaksi ja toveriksi. Tästä johtuu sen pyhyiden ominaisuus kaikilla kansoilla. Viisaus on jumaluudesta erottamaton. Siten *vedahymnit* virtaavat esiin hindulaisten Brahmaan (logos) suusta; nimitys Buddha johtuu sanasta *budha*, joka merkitsee ”viisautta”, jumalaista järkeä; Babylonien *Nebo*, Memfiksen *Thot*, Kreikan Hermes olivat kaikki esoteerisia viisauden jumalia.

Kreikan Athene, Egyptin Metis ja Neith ovat gnostikkojen naisellisen viisauden Sophia-Achamothin perustyyppinä. Samarian

pentateukki nimittää luomista käsittelevää kirjaa nimellä. *Achamoth* eli ”viisauts”, samoin kuin hyvin vanhan käsikirjoituksen kahta katkelmaa nimeltään ”Salomon viisauts” ja ”Iaseuksen (Jeesuksen) viisauts”. Kirja nimeltään *Mashalim* eli ”Salomon saarnat ja sananlaskut” personifioi viisauden nimittämällä sitä ”luojan (Logoksen) avustajaksi” seuraavassa sanonnassa (sananmukaisesti käännettynä):

I (a) H V(e) H¹ omisti minut alusta alkaen.
Mutta ensimmäisenä ulosvalumana ikuisuuksissa,
Minä ilmenin hamasta muinaisuudesta,
alkuaikaisesta. –
Maan ensimmäisestä päivästä alkaen;
Minä synnyin ennen suurta pohjatonta
syvyyttä.
Ja ennen kuin oli olemassa lähteitä
tai vesiä.
Kun hän piirsi ympyrän syvyyden
kasvojen päälle,
Minä oli hänen kanssaan Amun.
Minä olin hänen ilonsa päivästä
päivään.

Tämä on eksoteerista, kuten kaikki, mikä viittaa kansojen persoonallisiin jumaliin. Meidän järkemme ei voi käsittää *ääretöntä*; se voi vain eritellä ja määritellä; – mutta aina voimme tajuta sen abstraktisena ajatuksena, kiitos tämän järkeä korkeamman kyvyn – *intuition* eli henkisen aistin, mistä äsken puhuttiin. Ainoastaan korkeat vihityt, jotka omaavat harvinaisen kyvyn asettaa itsensä *samadhi-tilaan* – jota me vain hyvin epätäydellisesti voimme kuvata sanalla ekstaasi, haltioituminen, tila, jossa lakkaa oleminen rajoitettuna ja persoonallisena ”minänä” ja yhdytään *Kaikkeen* – he

1 JHVH eli Jahveh (Jehovah) on *Tetragrammaton*, siis ilmennyt Logos ja luoja; *Kaikkeus* ilman alkua ja loppua eli Ain Sof ei omaa luomisen kykyä eikä luomisen halua *Absoluutin* ominaisuudessaan.

ovat ainoat, jotka voivat väittää olleensa kosketuksissa *äärettömän* kanssa: mutta yhtä vähän kuin muutkaan kuolevaiset, voivat heidän kuvailla tätä tilaa sanoin.

Nämä lyhyet viitteet *tos*i teosofian ja sen käytäntöön sovellutuksen pääkohtiin on esitetty niitä harvoja lukijoitamme varten, jotka omaavat tuon vaadittavan intuition. Mitä muihin tulee, niin joko he eivät ymmärrä meitä tai ehkä nauravat meille.

III

Tietävätkö hyväntahtoiset kriitikkomme aina, mitä he pilkkaavat? Onko heillä vähäisintäkään käsitystä siitä työstä, mitä maailmassa suoritetaan, ja niistä älyllisistä muutoksista, joita tämä heistä hymyilyttävä teosofia saa aikaan? Kirjallisuutemme aiheuttama edistys on ilmeinen ja eräiden uupumattomien teosofien ponnistusten ansiosta sokeimmatkin tämän myöntävät. Varsin monet ovat vakuuttuneet siitä, että teosofiasta on tuleva tulevaisuuden filosofia ja käytöksen lakikirja, jollei suorastaan sen uskonto. Taantumuksellisella ryhmällä, joka on vanhoillisuuden *dolce far niente*¹ vangitsema, on ennakkoavistus tästä. Siitä johtuu kaikki tämä viha ja kaikki nämä vainot, joissa kritiikki kutsutaan avuksi. Mutta kritiikki, jonka Aristoteles otti käytäntöön, on etäännytynyt kauas alkuperäisestä esikuvastaan. Vanhat filosofit, jotka olivat tietämättömiä uuden ajan sivistyksen kysymyksistä, kritisoiivat jotakin järjestelmää tai jotakin työtä puolueettomasti, tarkoittaen ainoastaan sen parantamista tai täydentämistä, mitä he pitivät virheellisenä. He syventyivät ensin asiaan ja sitten vasta analysoivat sen. He tekivät siis palveluksen, jonka molemmat osapuolet omaksuivat ja hyväksyivät sellaisenaan. Noudattaako uudenaikainen kritiikki aina tätä kultaista ohjetta? Ilmeisesti se ei tee niin.

1 Suloinen joutilaisuus. – Suom. huom.

Nykyiset tuomarimme ovat jopa Kantin filosofisen kritiikin alapuolella. Epäsuosioon ja ennalta muodostettuihin mielipiteisiin pohjautuva kritiikki on astunut ”puhtaan järjen kritiikin” tilalle; ja lopulta se raastaa hampain rikki kaiken sen, mitä se ei ymmärrä ja etenkin sen, mitä se ei vähäisimmäskään määrin halua ymmärtää. Viime vuosisadalla – hanhensulkakynän kultaisella ajalla – kritiikki oli välistä tosin purevaa ja terävää, mutta aina oikeamielistä. Caesarin vaimoa saatettiin epäillä, mutta häntä ei koskaan tuomittu, ennen kuin hänen vastineensa oli kuultu. Meidän vuosisadallamme annetaan paroni Montyonin¹ palkinnot ja pystytetään julkisia kuvapatsaita niille, jotka keksivät murhaavimman sota-aseen; nykyään, kun teräskynä on tullut vähäpätöisen edeltäjänsä tilalle, Bengalin tiikerin kynnet ja Niilin krokotiilin hampaat aiheuttavat vähemmän julmia ja vähemmän syviä haavoja kuin modernin kritiikin teräskärki, samalla kun sille melkein aina on täysin vierasta se, minkä se niin perusteellisesti repii kappaleiksi.

Ehkä on jonkinlaiseksi lohdutukseksi tietää, että kirjallisuusarvostelijoittemme enemmistö, sekä Atlantin takana että mannermaalla, on entisiä kynäilijöitä, jotka ovat epäonnistuneet kirjallisuuden alalla ja jotka nyt kostavat oman keskinkertaisuutensa kaikelle, mikä heidän tielleen osuu. Huono ranskalainen viini, nimeltään ”le petit bleu”, joka todella on keinoa ja väärennettyä, muuttuu melkein aina hyvin väkeväksi etikaksi. Onnettomuudeksi meidän ainoat tai vaarallisimmat arvostelijamme eivät yleensä ole sanomalehtien kirjallisuusarvostelijat ja uutisten metsästäjät – nälkäiset raukat; ja meitä surettaisi syvästi, jos heidän palkkionsa riistettäisiin heiltä, silloinkin kun he saavat ne meidän kustannuksellamme. Teeskentelijät ja materialistit – uskontojen vuohet ja lampaat – ovat vuorostaan asettaneet meidät *index*

1 Ranskalainen paroni de M. määräsi viime vuosisadalla palkintoja niille, jotka olivat tavalla tai toisella hyödyttäneet kanssaihmissiään.

*expurgatoriukselleen*¹; heidän kirjastonsa eväävät pääsyn meidän kirjoiltamme, lehtiämme boikotoidaan, ja meidät itse julistetaan pannaan. Sama hurskas sielu, joka *kirjaimellisesti* uskoo kaikkiin Raamatun ihmeisiin, joka liikuttuneena seuraa Joonaan tekemiä kalatutkimuksia valaan vatsassa, samoin kuin Eliaan eetterimatkaa, kun tämä salamanterin tavoin lensi pois tulivaunuissaan, pitää siitä huolimatta teosofeja ihmeiden kaupustelijoina ja petkuttajina. Toinen – Haeckelin uskollinen orja – osoittaa *yhtä sokeaa herkkäuskoisuutta* kuin teeskentelijäkin uskoessaan ihmisen ja gorillan kehittyneen yhteisestä kantaisästä – kun huomioidaan, että luonnosta kerta kaikkiaan puuttuu vähäisinkin jälki mistään yhdistävästä renkaasta – ja on tukahtumaisillaan nauruun huomattessaan naapurinsa uskovon okkulttisiin ja psyykkisiin ilmiöihin. Kaikesta tästä huolimatta ei tekopyhä eikä tiedemies, eipä edes akateemikkokaan, vaikkapa hän sattuisi kuulumaan ”kuolemattomien” joukkoon, kykene selvittämään meille vähäisintäkään olemassaolon ongelmaa. Metafysikot, jotka vuosisatoja ovat tutkineet olevaisen ilmiöitä ja sen alkutekijöitä ja jotka hymyilevät säälivästi kuullessaan teosofista harhaoppisuutta, hämmentyisivät kovin, jos heitä pyydetäisiin selostamaan meille unien filosofiaa tai vaikkapa vain niiden syitä. Kukapa heistä voisi sanoa meille, miksi kaikki älyperäiset toiminnot – lukuun ottamatta *arvostelukykyä*, joka yksin on silloin toimeton ja lamautunut – jatkuvat unta nähdessämme yhtä voimakkaina ja eloisina kuin valveillakin ollessamme? Herbert Spencerin oppilas lähettäisi hänet, joka enempiä kursailematta tekisi hänelle sellaisen kysymyksen – biologin luo. Tämä väite, että ruoansulatus on jokaisen unen A ja O – samoin kuin *hysteria*, tuo suuri tuhatkasvoinen Proteus, joka vaikuttaa kaikissa psyykkisissä ilmiöissä – ei suinkaan voi tyydyttää meitä. Ruoansulatushäiriöt ja hysteria ovat itse asiassa kaksoissisaret, kaksi jumalatarta, joille

1 Puhdistuslistalle. – Suom. huom.

nykyinen sielutiede on pystyttänyt alttarin ja asettunut itse sen ääreen virkaa hoitavaksi ylipapiksi. Mutta tämä on hänen asiansa vain niin kauan, kun hän ei puutu naapuriensa jumalien toimintaan.

Kaikesta tästä seuraa, koska kristitty leimaa teosofian ”kirotuksi tiedoksi” ja kielletyksi hedelmäksi, koska tiedemies näkee metafysiikassa vain ”hullun runoilijan valtakunnan” (Tyndall), koska *uutistenmetsästäjä* koskee siihen vain saastunein kynsin ja koska lähetyssaarnaajat, jotka yhdistävät sen epäjumalanpalvelukseen ja ”*pimeydessä* eläviin hinduihin” – tästä kaikesta seuraa, sanomme me, että *Theo-Sophia*-raukkaa on kohdeltu yhtä häpeällisesti nyt kuin silloin, jolloin muinaisajan ihmiset kutsuivat sitä *Totuudeksi* – samalla kun he karkottivat sen kaivon pohjalle. Vieläpä ”kristityt” kabbalistit, jotka niin kovin mielellään peilailevat itseään tämän syvän kaivon vesissä, vaikka he eivät näe siellä muuta kuin omien kasvojensa kuvajaisen, jota he pitävät totuuden peilikuvana, – vieläpä kabbalistitkin ahdistelevat meitä! ...Tämä kaikki ei kuitenkaan ole mikään syy, jonka vuoksi teosofialla ei olisi mitään sanottavana puolustukseksi ja edukseen; miksi sen pitäisi lakata puolustamasta oikeuttaan tulla kuulluksi ja miksi sen vilpittömät ja uskolliset palvelijat löisivät laimin velvollisuutensa tunnustamalla itsensä lyödyiksi.

”Kirottu oppi” sanotte te, hyvät herrat *ultramontanistit*¹? Teidän pitäisi kuitenkin muistaa, että tiedon puu on oksastettu elämän puuhun. Se hedelmä, jonka te katsotte ”kielletyksi” ja jonka te kahdeksantoista vuosisataa sitten julistitte perisyntien syyksi ja joka toi kuoleman maailmaan – tämä hedelmä, jonka kukka puhkeaa kuolemattomasta rungosta, saa ravintonsa samasta rungosta, ja sen takia se on ainoa, joka voi taata meille kuolemattomuuden. Te, herrat kabbalistit, olette lopultakin tietämättömiä – tai tahdotte olla tietämättömiä –, että allegoria maallisesta paratiisista on yhtä vanha kuin maailma ja että puulla, hedelmällä ja synnillä kerran

1 Katolisen kirkon vanhoilliset. – Suom. huom.

oli paljon filosofisempi ja syvällisempi merkitys kuin mikä niillä on tänään –, kun vihkimyksen salaisuudet on kadotettu.

Protestantismi ja ultramontanismi¹ taistelevat teosofiaa vastaan samalla tavoin, kuin ne ovat taistelleet kaikkea muutakin vastaan, mikä ei ole lähtöisin niistä itsestään; kuten kalvinismi taistelee kahden taikakalunsa juutalaisen Raamatun ja sapatin korvaamista vastaan kristillisellä evankeliumilla ja sunnuntailla; kuten Rooma taistelee maallista opetustointia ja vapaamuurariutta vastaan. Kuolleella uskolla kirjaimen ja pappisvallalla on kuitenkin jo aika väistyä. Maailman täytyy liikkua ja mennä eteenpäin, sillä muuten seuraa lamaannus ja kuolema. Älyllinen kehitys menee eteenpäin fyysisen kehityksen mukana, ja molemmat kulkevat Yhtä ja Ainoaa Totuutta kohti – joka on ihmiskunnan organismin sydän, samoin kuin kehitys on veri. Jos verenkierto pysähtyy hetkeksikin, niin sydän pysähtyy samalla kertaa, ja ihmiskoneisto on mennyt-tä! ”Kristuksen palvelijat” tahtovat tappaa tai ainakin lamauttaa totuuden lyömällä sitä nuijalla, jonka nimi on ”*kirjain kuolettaa!*” Mutta loppu on lähellä. Mitä Coleridge on sanonut poliittisesta hirmuvallasta, soveltuu myös uskonnolliseen hirmuvaltaan. Mikäli kirkko ei ota pois raskasta kättään, joka painajaisen tavoin ahdistaa miljoonien uskovaisten rintaa, tahtoivatpa he sitä tai eivät, ja joiden järki lamautuu taikauskon kynsissä, niin rituaalinen kirkko tulee tuomituksi *jättämään paikkansa uskonnolle* – sekä kuolemaan. Pian sillä on valinta edessään. Sillä kun kerran kansa saa tietää siitä totuudesta, mitä kirkko huolellisesti salaa, tapahtuu jompikumpi kahdesta asiasta. Kirkko tuhoutuu joko kansan toimesta tai sitten, jos ihmisjoukot jätetään tietämättömyyteen ja kuolleen kirjaimen orjuuteen – se tuhoutuu kansan mukana. Tulevatko ne, jotka palvelevat ikuista totuutta, josta he ovat tehneet kirkollisessa pyörässä hyrräävän oravan, osoittautumaan kyllin *epäitsekäiksi*

1 (lat. *ultra montes* = vuorten takana), puoluesuunta kat. kirkossa. Pyrkii vahvistamaan paavin ja kirkon asemaa. – Toim. huom.

valitsemaan ensin mainitun näistä kahdesta välttämättömästä vaihtoehdosta? Kukapa tietää!

Toistan vielä kerran: ainoastaan teosofia oikein ymmärrettyinä voi pelastaa maailman epätoivosta aikaansaamalla yhteiskunnallisen ja uskonnollisen uudistuksen, jonka jo kerran Gautama Buddha sai aikaan historiassamme, rauhallisen uudistuksen, toteutettuna ilman ainoankaan veripisaran vuodattamista, itse kunkin saadessa pysyä isiensä uskossa, mikäli niin haluaa. Tehdäkseen tämän on hänen ainoastaan heitettävä pois ihmisten kuvitelmiensä loiskasvit, jotka tätä nykyä ovat tukahduttamaisillaan maailman kaikki kirkot ja uskonnot. Hyväksyköön ja tunnustakoon hän ainoastaan oleellisimman, joka on sama kaikessa: siis hengen, joka tekee ihmisen, missä se asuu, eläväksi ja kuolemattomaksi. Katsokoon jokainen ihminen velvollisuudekseen etsiä ihannettaan, tähteä, jonka valo loistaa hänen oppaanaan. Seuratkoon hän sitä, älköönkään koskaan poiketko polultaan; ja hän saattaa olla jokseenkin varma siitä, että saavuttaa elämän ”majakan” – *totuuden*. Ei ole väliä, etsiikö ja löytääkö hän sen seimestä vai kaivon pohjalta.

IV

Niinpä sitten hymyilkää vain tieteiden tieteelle, vaikka ette tunne siitä ensimmäistäkään sanaa! Meille ehkä sanotaan, että se on herrojen kriitikkojen kirjallinen oikeus. Aivan mielihyvin. On totta, että jos aina puhuisi vain mitä ymmärtää, pitäisi puhua vain totta – eikä se aina olisi niinkään hauskaa. Kun nyt luen teosofiasta kirjoitettuja kriittisiä esityksiä, latteuksia ja typerää valhetta, mitä katsotaan sopivaksi käyttää maailman suurenmoisimmasta ja ylevimmästä filosofiasta – filaleettien jalo etiikka on siitä vain yksi aspekti – niin kysyn itseltäni, lienevätkö minkään maan korkeakoulut koskaan ymmärtäneet paremmin Aleksandrian filosofien teosofiaa kuin ne ymmärtävät nyt meitä? Mitä tiedetään, mitä

voidaankaan tietää universaalisesta teosofiasta, ellei ole opiskeltu viisauden mestarien johdolla? Ja vaikka ymmärretään niin vähän Jamblikhosta, Plotinosta jopa Proklostakin eli toisin sanoen kolmannen ja neljännen vuosisadan teosofiaa, kuitenkin kuvitellaan osattavan arvostella yhdeksännentoista vuosisadan uus-teosofiaa!

Teosofia, sanomme me, tulee meille kaukaisimmasta idästä, samoin kuin Plotinoksen ja Jamblikhoksen teosofia, vieläpä vanhan Egyptin mysteeritkin ovat tulleet. Eivätkö Homeros ja Herodotos suoraan kerro meille, että egyptiläiset olivat ”Idän etiopialaisia” heidän selityksensä mukaan ja *saapuneet Lankasta eli Ceylonista?* Sillä yleisesti tunnustetaan, että kansa, jota nämä kaksi klassista kirjailijaa nimittävät *Idän etiopialaisiksi*, oli hyvin tummaihoisten arjalaisten muodostama siirtokunta, Etelä-Intian dravideja, jotka toivat mukanaan Egyptiin jo olemassa olevan sivistyksensä. Tämä tapahtui esihistoriallisena aikana, jota paroni Bunsen nimitää nimellä *pre-menita* (ennen Menestä), mutta Kaluka-Battasin *aikakirjoissa* sillä on oma historiansa. Ulkopuolella ja erotettuna esoteerisista opeista, joita ei ilmoiteta pilkkaavalle yleisölle, osoittavat eversti Vans Kennedyn – sanskritistina tri Wilsonin suuri kilpailija Intiassa – historialliset tutkimukset, että ennen Assyrian aikoja Babylonia oli brahmalaisuuden kotipaikka ja että sanskritia käytettiin pappiskielenä. Tiedämme myös, mikäli voimme uskoa toista Mooseksen kirjaa, että Egyptillä kauan ennen Mooseksen aikaa oli ennustajansa, hierofanttinsa ja maaginsa, ts. ennen 19. dynastiaa. Ja lopuksi Brugsh-Bey havaitsee monien Egyptin jumalien muuttaneen maahan Punaisen meren ja Intian valtameren suurien vesien toiselta puolelta.

Olkoonpa asianlaita kuinka hyvänsä, totta on, että teosofia pe-riytyy välittömästi universaalisen *gnosiksen* suuresta puusta, jonka rehevät oksat levittäytyivät yli koko maapallon kuin juhkakatos ja suojasivat kaikkia temppeleitä ja kaikkia kansoja tuona aikana, jota raamatullinen ajanlasku suvaitsee kutsua *antediluviaaniseksi*

ajaksi (ennen vedenpaisumusta). Tämä gnosis edustaa yhteenvetoa kaikista tieteistä, kaikkien muinaisina aikoina maan päälle ruumiillistuneiden jumalien ja puolijumalien viisauden ja tiedon yhteisummaa. On ihmisiä, jotka heissä haluavat nähdä langenneita enkeleitä eli ihmissuvun vihollisia; nämä Jumalan pojat näkivät ihmisten tyttäret kauniiksi ja sen vuoksi ottivat heitä vaimoikseen ja ilmaisivat heille taivaan ja maan salaisuudet. Ajatelkoot he niin. Me uskomme *avataaroihin* ja jumalaisiin hallitsijasukuihin, aikaan, jolloin todella oli ”jättiläisiä maan päällä”, mutta me kokonaan hylkäämme ajatuksen ”langenneista enkeleistä”, Saatanasta ja hänen sotajoukostaan.

”Mikä sitten on uskontonne eli uskonne?”, meiltä kysytään. ”Mitä te pääasiassa tutkitte?”

”*Totuutta*”, me vastaamme. Totuutta kaikkialta, mistä tahansa me sen löydämme; sillä Ammonios Sakkaksen tavoin suurin toiveemme on sovittaa kaikki eri uskontojärjestelmät keskenään, auttaa jokaista löytämään totuuden omasta uskonnostaan, samalla kun hänen velvollisuutensa on tunnustaa se naapurinsa uskonnossa. Mitäpä nimi merkitsee, jos asia on oleellisesti sama? Plotinoksella, Jamblikhoksella ja Apollonios Tyanalaisella, kaikilla kolmella oli, sanotaan, ihmeellinen profetoimisen, selvänäön ja parantamisen kyky, vaikka he kuuluivat kolmeen eri koulukuntaan. Profetoiminen oli taito, jota sekä essealaiset ja *b’ni nehim* juutalaisten keskuudessa että pakanallisten oraakkeleiden papit harrastivat. Plotinoksen oppilaat kertoivat mestarina omaavan ihmeellisiä voimia; Philostratos on kertonut samaa Apollonioksesta. Jamblikhoksella taas oli sellainen maine, että hän voitti kaikki muut eklektikot teosofisessa teurgiassa. Ammonios selitti, että koko moraalinen ja käytännöllinen *viisaus* sisältyi Thotin eli Hermes Trismegistoksen kirjoihin. Mutta Thoth merkitsee ”kollegiota”, koulu tai edustajakokous, jotka tällä nimellä julkaistiin, olivat *Theodidaktoksen* mukaan kaukaisimman Idän viisaiden oppien kanssa yhtäpitäviä. Kun

Pythagoras hankki tietonsa Intiasta (siellä mainitaan hänet vielä tänä päivänä vanhoissa käsikirjoituksissa nimellä Javanatshärja¹, ”kreikkalainen mestari”), niin Platon sai tietonsa Thot-Hermeksen kirjoista. Mistä syystä nuorempi Hermes, paimenten jumala, lisänimeltään ”hyvä paimen”, jolla oli yli-valvonnassaan ennustus ja selvänäkö, samaistettiin Thothin (tai Thotin), jumalaistetun viisaan ja *Kuolleitten kirjan* kirjoittajan kanssa, sen voi ainoastaan esoteerinen oppi paljastaa orientalisteille.

Jokaisella maalla on ollut vapahtajansa. Se, joka hajottaa tietämättömyyden pimeyden tieteen soihdun avulla ja siten paljastaa meille totuuden, ansaitsee tämän arvonimen kiitollisuutemme osoitukseksi samoin kuin sekin, joka pelastaa meidät kuolemasta parantamalla meidän kehomme. Sellainen ihminen herättää turtuneissa sieluissamme kyvyn erottaa toden väärästä sytyttämällä jumalaisen valon, jota ei ollut aikaisemmin, ja hänellä on oikeus meidän kiitolliseen palvontaamme, sillä hänestä on tullut meidän luojamme. Mitä merkitystä on nimellä tai symbolilla, joka personifioi abstraktista asiaa, jos tämä asia aina on sama ja tosi! Kantakoonpa tuo ulkonainen symboli sitä tai tätä nimeä, olkoon vapahtaja, johon uskomme, maalliselta nimeltään Krishna, Buddha, Jeesus tai Esculapius – jota myös kutsuttiin ”vapahtajajumalaksi” *Sooter* – niin on meidän vain muistettava eräs asia: jumalaisten totuuksien symboleja ei ole keksitty tietämättömien huviksi; ne ovat filosofisen ajattelun A ja O.

Kun nyt teosofia on se tie, joka johtaa totuuteen jokaisessa uskonnossa ja jokaisessa tieteessä, niin okkultismi on niin sanoaksemme koetinkivi ja yleismaailmallinen liuotinaine. Se on Ariadnen lanka, jonka mestari antaa oppilaalleen tämän uskaltautuessa olevaisen mysteereiden labyrinttiin; se on soihtu, joka valaisee hänelle tien elämän vaarallisista umpisokkeloista – ratkaisee joka-

1 Nimi koostuu kahdesta sanasta *javana* ”joonilainen” ja ”atshaarja”, ”professori tai mestari”.

hetkisen sfinksin arvoituksen. Mutta tästä soihdusta lähtevä valo voidaan havaita vain heränneen sielun silmin eli henkisine aistinemme; se sokaisee materialistin silmän niin kuin aurinko pöllön.

Koska meillä ei ole dogmeja eikä rituaaleja – sillä nuo molemmat ovat vain maallinen käyttöväline ja kahleet, jotka tukehduttavat sielun – niin emme myöskään harrasta länsimaisten kabbalistien ”seremoniallista magiaa”; me tunnemme liiankin hyvin sen vaarat ollaksemme missään tekemisissä sen kanssa. Teosofisessa Seurassa on jokaisella jäsenellä vapaus opiskella mitä haluaa, edellyttäen, ettei hän uskaltaudu tuntemattomille poluille, mikä kaikella varmuudella johtaisi hänet *mustaan magiaan* – noituuteen, mistä Eliphaz Lévi niin selväsanaisesti varoitti ihmisiä. Okkulttiset tieteet ovat vaarallisia sille, joka ei ymmärrä niitä riittävästi. Sitä, joka omin päin antautuu harjoittamaan niitä, uhkaa mielipuolisuuden vaara. Sen tähden ne, jotka tutkivat niitä, tekevät viisaasti liittymällä pieniin kolmen tai seitsemän hengen ryhmiin. Saadakseen enemmän voimaa tulee ryhmissä olla pariton luku jäseniä. Ryhmä, olkoonpa sillä kuinka vähän yhteenkuuluvuutta tahansa, muodostaa yhden yhtenäisen kehon, jossa yhdessä työskentelevien henkilöiden ymmärryksen lahjat ja havainnot täydentävät ja vastavuoroisesti tukevat toisiaan, toisin sanoen, toinen jäsen antaa toiselle sitä ominaisuutta, mitä tältä puuttuu. Sellainen ryhmä tulee aina lopulta täydelliseksi ja voittamattomaksi kehoksi. ”Yksimielisyys on voimaa.” Opetus tarinassa ukosta, joka testamenttasi pojilleen nipun keppejä, joita ei saanut koskaan erottaa toisistaan, on totuus, joka aina tulee pysymään kumoamattomana.

V

”*Timanttisydämen* lain (magian lain) oppilaat (lanuut) auttavat toisiaan tutkimuksissaan. Kieliopin tekijä on avuksi sille, joka etsii metallien sielua (kemistille).” jne. (*Gupta-vidjā*-katekismus).

Tietämättömät nauraisivat, jos heille kerrottaisiin, että alkemisti voi okkulttisissa tieteissä olla hyödyksi kielitieteilijälle ja päinvastoin. Mutta mahdollisesti he ymmärtävät asian paremmin, jos heille sanotaan, että sanalla ”grammatikko, kielitieteilijä” me tarkoitamme sitä, joka tutkii toisiaan vastaavien tunnuskuvioiden yleismaailmallista kieltä, vaikka vain teosofisen seuran ”esoteerisen osaston” jäsenet täysin ymmärtävät, mitä käsite kielitieteilijä tässä mielessä merkitsee. Kaikella luonnossa on vastaavuutensa ja molemminpuolinen riippuvuussuhteensa. Abstraktisessa mielessä teosofia on se valkoinen säde, josta aurinkospektrin seitsemän väriä johtuvat; ja kukin inhimillinen olento muuttuu yhden säteen kaltaiseksi enemmän kuin muiden kuuden. Tästä seuraa, että seitsemän henkilöä voi vastavuoroisesti auttaa toisiaan, kun jokainen heistä on oman erikoisen säteensä läpätunkema. Kun heillä sitten on apunaan seitsenäinen sädekimppu, niin heillä on myös käytettävänä seitsemän luonnonvoimaa. Mutta tästä seuraa myös se, että tuon päämäärän saavuttamiseksi, ryhmän muodostavien seitsemän henkilön valinta on jätettävä kokeneelle, okkulttiseen säteiden tieteeseen vihitylle henkilölle.

Mutta olemme joutuneet vaaralliselle alueelle, missä esoteerista sfinksiä uhkaa suuri vaara joutua syytetyksi salakähmäisyydestä. Kuitenkin virallinen tiede antaa meille todistuksen, että me puhumme totta, ja tämän vahvistuksen löydämme fyysisestä materialistisesta astronomiasta. Aurinko on yksi, ja sen valo loistaa jokaiselle; se lämmittää tietämätöntä samoin kuin astronomiakin. Mitä tulee hypoteeseihin tästä päivän tähdestä, sen kokoonpanosta ja luonteesta, niin on niitä *leegio*. Mikään näistä oletamuksista ei kuitenkaan sisällä koko totuutta, ei edes likimainkaan. Usein ne ovat vain otaksuja, jotka pian korvataan toisilla. Sillä tieteellisiin teorioihin soveltuvat paremmin kuin muihin seikkoihin täällä maan päällä nämä Malherben rivit:

...Et rose, elle a vécu ce que vivent les roses,
L'espace d'un matin.¹

Koristakootpa nämä teoriat tieteen alttaria tai eivät, niin jokainen niistä voi kuitenkin sisältää hitusen totuutta. Järjestettyinä, verrattuina, analysoituina ja toistensa kanssa yhdistettyinä voivat kaikki nämä hypoteesit muodostaa astronomisen aksiooman, luonnon tosiasian, tieteellisten aivojen haavekuvan asemasta.

Tätä ei pidä kuitenkaan selittää niin, että me hyväksymme totuuden voitoksi jokaisen korkeakouluissa totena hyväksytyyn aksiooman, luonnon tosiasian, kuten esimerkiksi teorian auringonpilkujen synnystä ja fantastisista muutoksista – tällä hetkellä Nasmythin teorian. Sir John Herschell aloitti näkemällä niissä auringon asukkaita, kauniita ja jättimäisiä aurinkoenkeleitä. William Herschell, osoittaen varovaista vaiteliaisuutta näiden taivaallisten salamantereiden suhteen, yhtyi vanhemman Herschellin näkökantaa, että aurinkopallo oli ainoastaan kaunis metafora (kuvaannollinen sanonta), *māyā* – ilmaisten siten okkulttisen selviön. Auringonpilkut ovat löytäneet Darwinin jokaisesta merkittävästä astronomista. Niiden on otaksuttu olevan muun muassa planeettahenkiä, aurinkoihmisiä, vulkaanisia *savupatsaita* (kaiketi akateemisten aivojen aikaansaamia), läpinäkyviä pilviä ja lopulta piilipuun lehden kaltaisia varjoja ("piilipuunlehtiteoria"). Tällä hetkellä on aurinkojumala alennettu arvossaan. Tiedemiesten todistuksen mukaan hän muodostaa vain jättiläismäisen hiilen, vielä hehkuvan mutta valmiina sammumaan pienen aurinkojärjestelmämme liedessä.

Samoin on asianlaita myös Teosofisen Seuran jäsenten julkaisemien spekulatioiden suhteen, kun niiden kirjoittajat, vaikka he kuuluvat teosofiseen veljeskuntaan, eivät kuitenkaan ole koskaan tutkineet tosi esoteerisia oppeja. Nämä spekulatiot eivät voi

1 Ja ollessaan ruusu se on jakanut kaikkien ruusujen kohtalon, ja sen elämä kestää vain yhden aamun. – Suom. huom.

koskaan muodostua muiksi kuin pelkiksi olettamuksiksi; totuuden säde on tuskin niitä värittänyt; ne ovat vajonneet fantastiseen kaakokseen ja ovat usein järjettömiä. Valitsemalla niistä määräprosentin ja asettamalla ne rinnakkain, onnistutaan kuitenkin löytämään jokin filosofinen totuus. Sillä, sanokaamme ensiksi ja viimeksi, teosofia on siinä tieteiden yläpuolella, että se tutkii jokaisen näennäisen totuuden vastapuolen. Se tarkistaa ja erittelee jokaisen fyysisen tieteen esittämän tosiasian ja etsii jokaisesta kosmisesta ja fyysisestä ilmenemismuodosta vain oleellisen sekä lopullisen ja okkulttisen kokoonpanon, kuulukoon se henkiselle, älylliselle tai aineelliselle alueelle. Sanalla sanoen teosofia alkaa tutkimuksensa siitä, mihin materialistit lopettavat omansa.

”Te tarjoatte meille siis metafysiikkaa!” sanotaan meitä vastaan.
”Miksi ette sanoneet sitä heti.”

Ei, se ei ole metafysiikkaa sellaisena kuin tämä termi yleensä käsitetään, vaikka teosofia välistä esittääkin sitä roolia. Kantin, Leibnitzin ja Schopenhauerin spekulatiot kuuluvat metafysiikan alueelle, samoin Herbert Spencerin. Kun tutkii näitä filosofeja, ei voi välttyä ajattelemasta Rouva Metafysiikkaa irtoneenineen ottamassa tanssiaskeleita akateemisten tiedemiesten *naamiaistanssi-aisissa*. Kantin ja Leibnitzin metafysiikka – kuten jälkimmäisen monadit osoittavat – on korkealla meidän päiviemme metafysiikan yläpuolella, samoin kuin pilvissä leijuva ilmapallo on pellolla olevan kurpitsan yläpuolella. Kuitenkin on ilmapallo, miten hyvä se lieneekään kurpitsaan verrattuna, aivan liian keinotekoinen voidakseen palvella okkulttisten tieteiden Totuuden kuorena. Tämä Totuus on kuningatar, ehkä aivan liian paljastettu ja vähän vaateettu ollakseen ujojen oppineittemme makuun. Kantin metafysiikka on johtanut alkuunpanijana, vaikka tällä ei ollut apunaan nykyisin käytettyjä metodeja eikä monimutkaisia kojeita, keksintöön aurinгон ja planeettojen kokoonpanon ja olemusperustan identtisyysdestä; ja Kant on siten *vahvistanut* tosiasian, jonka parhaat astronomit

kielsivät vielä tämän vuosisadan ensimmäisellä puoliskolla. Mutta tämä sama metafysiikka ei ole onnistunut osoittamaan hänelle tämän perustan tosi luonnetta, yhtä vähän kuin se on auttanut nykyistä fysiikkaakaan (huolimatta sen niin pöyhistelevistä hypoteeseista) saamaan sitä ilmi.

Teosofia, eli paremminkin okkulttiset tieteet, jotka ovat sen tutkimuksen kohteina, on siten jotakin muuta kuin tavallista metafysiikkaa. Jos minun sallitaan käyttää kaksinkertaista termiä, on se meta-metafysiikkaa, meta-geometriaa jne. eli universaalista transkentalismia. Teosofia hylkää kokonaan fyysisten aistien todistuksen, jos se ei perustu henkiseen ja psyykkiseen havaintoon. Vaikka kysymyksessä on erittäin korkealle kehittynyt selvänäkö ja selväkuulo, täytyy ne molemmat myös syrjäyttää lopullisena todistuksena, mikäli nämä käsitteet eivät merkitse samaa kuin Jamblikhoksen *phootos* eli ekstaattinen valaistus (haltioitunut, sisäinen valaistuminen), Plotinuksen ja Porphyriuksen *agoge manteia*. Sama koskee fyysisiä tieteitä; järjen todistelulla maallisella tasolla, samoin kuin *viiden* aistimme todistuksella tulee olla jumalaisen minän kuudennen ja seitsemännen aistin vahvistus, ennen kuin tosi okkultisti voi hyväksyä sen tosiasiana.

Virallinen tiede kuuntelee, mitä me sanomme – ja nauraa sille. Me luemme sen ”selostuksia”, näemme sen jumaloivan luulotelua edistymistään, suuria keksintöjään, joista moni, tekemällä pienen joukon rikkaita vielä rikkaammiksi, on vaivuttanut miljoonat köyhät vielä kauhistuttavampaan kurjuuteen – ja me jätämme sen kohtalonsa huomaan. Mutta kun me havaitsemme, ettei fyysinen tiede ole edistynyt askeltakaan alkumateriaa koskevissa tiedoissaan sitten Aximeneen ja joonilaisen koulun päivien – on meidän vuoromme nauraa.

Suuren oppineen kemistin William Crookesin¹ parhaat työt ja vastaansanomattomasti vuosisatamme arvokkaimmat keksinnöt

1 Teosofisen Seuran Lontoon looshin toimeenpanevan neuvoston jäsen.

on tehty tähän suuntaan. Mitä erikoisesti häneen tulee, niin hänen ihmeellinen intuiotensa okkulttisten totuuksien alueella on ollut hänelle suuremmaksi hyödyksi kuin hänen koko tietoutensa fyysisissä tieteissä. Todellisuudessa eivät tieteelliset metodit eikä virallinen rutiini ole mainittavassa määrin auttaneet häntä hänen keksiessään säteilevän aineen tai *protyleeniä* eli alkumateriaa¹ koskevissa tutkimuksissaan.

VI

Mitä ne teosofit, jotka ovat virallisen ja oikeaoppisen tieteen palveluksessa, koettavat suorittaa omalla alallaan, sitä opiskelevat okkultistit eli ”sisäisen ryhmän” teosofit esoteerisen koulun metodin mukaisesti. Jos tämä metodi ei ole tähän mennessä osoittanut etevämmyyttään muille kuin sen omille oppilaille, toisin sanoen niille, jotka valan velvoituksin ovat sitoutuneet olemaan koskaan sitä ilmaisematta, niin ei tämä todista mitään sitä vastaan. Ei ainoastaan sanontoja *magia* ja *teurgia* ole koskaan ymmärretty lähimainkaan, vaan myös sanaa *teosofia* on vääristelty. Tietosanakirjoissa ja sanakirjoissa siitä annetut määritelmät ovat yhtä järjettömiä kuin valheellisiakin. Esim. Webster tulkitsee sanaa *teosofia* vakuuttamalla lukijoilleen, että se on ”välitöntä yhteyttä ja kanssakäymistä Jumalan ja korkeampien henkien kanssa” ja edelleen, että se on ”*yli-inhimillisten ja yliluonnollisten* tietojen ja voimien hankkimista *fyysisten prosessien* [!?] avulla, niin kuin sitä sovellettiin käytäntöön platonistien teurgisissa seremonioissa tai saksalaisten tulifilosofien kemiallisissa prosesseissa”. Mutta tämä on mielipuolista hölynpölyä. Sehän on samaa, kuin jos me sanoisimme, että on mahdollista muuttaa heikot aivot Newtonin aivojen veroisiksi ja kehittää niissä matemaattinen äly ratsastamalla viisi mailia päivässä puuhevosella.

1 Homogeeninen, erilaistumaton elementti, jota hän nimittää metaelementiksi.

Teosofia on samaa merkitsevä kuin hindujen *jñānavidyā* ja brahmā-vidyā¹ sekä Himalajan takaisten adepttien *dzyan*, tiede – nämä adeptit, todelliset ”radsha-joogit” eivät ole niin tavoittamattomia kuin luullaan. Tällä tieteellä on lukuisia kouluja idässä. Mutta sen haarautumat ovat vielä lukuisimmat, ja ne kaikki ovat lopulta eronneet emorungostaan – *ikuisesta Viisaudesta* – ja vaihtelevat muodoltaan.

Mutta näiden muotojen vaihdellessa ja jokaisen uuden sukupolven aikana etäännyessä totuuden valosta pysyi kuitenkin alkupe-
räisten totuuksien perustus aina samana. Symbolit, joita käytettiin ilmaisemaan samaa asiaa, voivat olla erilaisia, mutta salaisessa tar-
koituksessaan ne kuitenkin ilmaisevat aina samaa. Ragon, oppinein vapaamuurari kaikkien ”Lesken Poikien” joukossa, on sanonut samaa. On olemassa pappiskieli, ”mystiikan kieli”, eikä voi edistyä pitkälle okkulttisissa tieteissä, jollei ole siihen hyvin perehtynyt. Ragonin mukaan merkitsi ”rakentaa eli perustaa kaupunki” samaa kuin ”perustaa uskonto”; kun tämä ilmaisu esiintyy Homeroksella, vastaa se Brahmaan uskonnossa ilmaisua jakaa ”soma-juomaa”. Se tarkoittaa ”perustaa esoteerinen koulu”, eikä ”uskonto”, kuten Ragon sanoo. Oliko hän erehtynyt? Sitä emme usko. Mutta kuten esoteeriseen piiriin kuuluva teosofi ei uskalla kertoa mitä on luvannut pitää salassa tavalliselta jäseneltä Teosofisessa Seurassa, samoin oli myös Ragon pakotettu tekemään tunnetuksi trinosofisteilleen vain suhteellisia totuuksia. On kuitenkin enemmän kuin varmaa, että hän oli ainakin opiskellut *mystiikan kielen* alkeisperusteita.

Kuinka tämä kieli voidaan oppia, meiltä kysytään? Me vastaamme: tutkimalla kaikkia uskontoja ja vertailemalla niitä toisiinsa. Perusteelliseen oppimiseen tarvitaan opettaja, *guru*; tämän tiedon voittamiseksi tarvitaan enemmän kuin älyä; täytyy olla inspiroitui,

1 *Vidyā* voidaan kääntää vain kreikkalaisella termillä *gnosis*, tietäminen eli tieto salaisista ja henkisistä asioista, tai myös tieto Brahmasta ts. Jumalasta, joka sisältää itsessään kaikki jumalat.

kuten Ammonios Sakkas oli. Klemens Aleksandrialaisen ja Athenagoraan rohkaisemana kirkon piirissä, oppineiden suojelemana synagogien ja akatemioiden piirissä sekä pakanoiden jumaloimana ”hän oppi *mysteereiden kielen* opettamalla kaikkien uskontojen yhteistä alkuperää ja yhtä yhteistä uskontoa”. Tehdäkseen tämän hän vain opetti koulussaan Hermeksen vanhojen kirjoitusten perusteella, joita Platon ja Pythagoras olivat niin hyvin tutkineet ja joista heidän filosofinen järjestelmänsä juonsi alkunsa. Ihmetyttäväkö meitä, kun hän – löytäessään Johanneksen evankeliumin ensi jakeissa samat opit kuin kolmesta edellä mainitusta filosofisesta järjestelmästä – tekee hyvällä syyllä sen loppupäätelmän, että suuren natsaretilaisen tarkoitus oli asettaa vanhan Viisauden jalo tiede entiselleen koko sen alkuperäisessä koskemattomuudessaan? Me uskomme kuten Ammonios. Raamatullisia kertomuksia ja tarinoita jumalista on mahdoton selittää muuten kuin kahdella tavalla: joko nämä kertomukset ja nämä tarinat ovat yleviä ja syvällisiä allegorioita, jotka valaisevat universaalisia totuuksia, tai sitten ne ovat satuja, vailla muuta hyötyä kuin tietämättömien nukuttaminen.

Siis kaikki allegoriat sisältävät – juutalaiset samaten kuin pakanallisetkin – kaikki totuudet, jotka vain se voi ymmärtää, joka tuntee muinaisen mystiikan kielen. Katsokaamme, mitä tässä mielessä sanoo eräs huomattavimmista teosofeistamme, innokas platonisti ja hepreisti, joka tuntee kreikkansa ja latinansa kuin äidinkiellensä, professori Alexander Wilder¹ New Yorkista:

”Uusplatonistien perusajatus oli käsitys yhden ainoan korkeimman olennon olemassaolosta. Tämä oli *Diu* eli ”taivaitten herra” arjalaisilla kansoilla, *Iao* kaldealaisilla ja heprealaisilla, *Iabe* samarialaisilla, *Tiu* eli *Tuisto* norjalaisilla, *Duw* vanhoilla brittiläisillä heimoilla, *Zeus* traakkialaisilla ja *Juppiter* roomalaisilla. Se oli *Oleminen* – (ei-oleminen), *Facit*, yksi ja korkein. Tästä johtuvat

1 Teosofisen Seuran ensimmäinen varapresidentti perustamisvaiheessa.

kaikki muut olennot virtaamalla esiin. Jonakin päivänä ehkä joku viisaampi yhdistää nämä järjestelmät yhdeksi. Nimet näille erilaisille jumaluuksille näyttään usein keksityn kiinnittämällä vähän tai ei lainkaan huomiota niiden etymologiseen¹ merkitykseen, vaan pääasiallisesti vain johonkin mystiseen merkitykseen katsoen, joka on liitetty kirjoitettaessa käytettyjen kirjainten numeeriseen merkitykseen.”

Tämä *numeerinen* merkitys on ”mystisen kielen” eli muinaisen pappiskielen eräs osa. Se opittiin ”pienemmissä mysteereissä”, mutta itse kieli pidätettiin yksin korkeille vihityille. Kokelaan oli täytynyt läpikäydä menestyksellisesti suurempien mysteereiden pelottavat kokeet, ennen kuin hän sai siinä opetusta. Tästä johtuu, että Ammonios Sakkas, kuten Pythagoraskin, antoi oppilaidensa tehdä valan, etteivät nämä koskaan paljastaisi korkeampia oppoja kenellekään, jolle ei aikaisemmin oltu opetettu valmistavia oppoja ja joka ei siten ollut kypsä vihkimykseen. Eräs toinen viisas, joka eli kolme vuosisataa häntä aikaisemmin, menetteli samoin oppilaidensa suhteen sanomalla heille, että hän puhui noille ”vertauksin (eli vertauskuvin), koska teidän on annettu tietää taivasten valtakunnan salaisuudet, mutta sitä ei ole annettu noille... koska he näkevinä eivät näe ja kuulevina eivät kuule, eivätkä myöskään ymmärrä niitä”. (Matt. XIII: 11, 13).

Siten Jeesuksen käyttämät ”vertaukset” olivat osa ”mystiikan kielestä”, vihittyjen pyhästä puhekielestä. Rooma on kadottanut sen avaimen hylätessään teosofian, ja julistamalla okkulttiset tieteet kirkonkiroukseen – se kadottaa sen ainiaksi.

”Rakastakaa toisianne”, sanoi tämä suuri mestari niille, jotka tutkivat ”jumalan valtakunnan” salaisuuksia. ”Saarnatkaa lähimmäisenrakkautta, noudattakaa sopua, yksimielisyyttä ja yhteensointuvuutta ryhmissänne te kaikki, jotka astutte *Yhden ja Ainoan*

1 Sananselityso pilliseen. – Suom. huom.

Totuuden etsijöiden ja kokeneiden riveihin”, sanovat toiset opettajat meille. ”Ilman yksimielisyyttä ja henkistä ja sielullista myötämielisyyttä ette pääse mihinkään. Joka kylvää epäsofia, niittää myrskyä...”¹

Oppineita kabbalisteja, jotka ovat hyvin perehtyneet *Zohariin* ja sen lukuisiin kommentaareihin, ei puutu jäsenistöstämme, ei Euroopassa eikä varsinkaan Amerikassa. Mihin tämä on vienyt ja mitä hyvää he ovat tähän mennessä tehneet seuralle, jonka puolesta he ovat sitoutuneet työskentelemään liittymisestään lähtien. Useimmat heistä katsovat kieroon toisiaan sen sijaan, että liittyisivät yhteen ja auttaisivat toisiaan – kabbalisti-jäsenet ovat aina valmiit molemminpuoliseen kritiikkiin ja tekemään pilaa toisistaan. Kateus ja itseks kilpailu ei pitäisi koskaan tulla vallitsevaksi seurassa, jonka pääasiallinen tarkoitus on veljeys! ”Katsokaa kuinka nämä kristityt rakastavat toisiaan”, sanoivat pakanat ensimmäisinä vuosisatoina kirkkoisien ja sellaisten aikakautena, jotka tappoivat toisiaan sen mestarin nimeen, joka oli antanut heille rakkauden ja rauhan. Kriitikot ja välinpitämättömät alkavat sanoa samaa teosofeista; ja he ovat oikeassa.

”Yksimielisyys on voimaa”. Tämän puute on eräs heikkoutemme syistä. Mehän olemme saaneet kuulla, ettei pidä pestä likapyykkiään toisten nähden. Päinvastoin, on parempi tunnustaa epätäydellisyytensä, toisin sanoen *pestä itse oma likapyykkinsä eikä liata teosofiveljiensä pyykkiä*, kuten jotkut mielellään tekevät. Käyttäkäämme yleisiä sanontoja, tunnustakaamme omat erehdyksemme, jättäkäämme kaikki sellainen, mikä ei ole teosofista, mutta jättäkäämme henkilöiden mainitseminen; jokainen ihminen on oman henkilökohtaisen karmansa huomassa.

Ne jotka haluavat edistyä teosofiassa – abstraktisessa tai käytännöllisessä mielessä – muistakoot, että eripuraisuudesta alkaa

1 Siamilainen ja buddhalainen sanonta.

epäonnistuminen. Mutta tusina päättäväistä ja yksimielistä teosofia muodostakoon ryhmän. Työskennelköt he yhdessä, jokainen mukansa mukaan jotakin universaalisen tieteen haaraa tutkien, mutta tuntekoon jokainen sympatiaa naapuriaan kohtaan. Tämä on hyväksi vieläpä niille tavallisille jäsenille, jotka eivät halua harrastaa filosofisia tutkimuksia. Jos sellainen ryhmä, valittuna esoteeristen sääntöjen mukaan, muodostetaan yksinomaan mystikoista, jos he päättävät tutkia totuutta ja auttaa toisiaan vastavuoroisesti valollaan, niin takaamme, että tämän ryhmän jokainen jäsen edistyy pyhässä tieteessä pitemmälle yhdessä vuodessa, kuin mikä olisi hänelle mahdollista kymmenessä vuodessa omin päin. Teosofiassa vaaditaan molemminpuolista rohkaisua eikä kilpailua, muutoin hän joka kerskailee olevansa ensimmäinen, tulee viimeiseksi. Tosi teosofiassa aina pienin tulee suurimmaksi.

Kuitenkin teosofinen seura lukee riveihinsä enemmän *edistyviä* oppilaita, kuin yleensä luullaan. Mutta nämä pysyvät syrjässä ja työskentelevät sen sijaan että olisivat aina äänessä. Kun he julkaisevat jonkin teosofisen kirjoitelman, he unohtavat varustaa sen oikealla nimellä; korkeintaan he käyttävät hyväkseen peitenimeä. Muutamat heistä tuntevat mysteereiden kielen täydellisesti, ja ikivanha kirja tai käsikirjoitus, jonka selittäminen on meidän oppineillemme täysin mahdotonta tai joka näyttää sisältävän vain joukon valheita nykytiedettä kohtaan, on heille avoin kirja.

Nämä muutamat uskolliset miehet ja naiset ovat temppelemme tukipylväitä. He yksin tekevät tyhjäksi teosofisten ”termiittiemme” keskeytymättömän työn.

VII

Toivomme riittävästi kumonneemme edellä olevilla sivuilla useita oppeihimme ja uskoomme kohdistuvia vakavia väärinkäsityksiä;

muun muassa sen, että teosofeja pidetään – ainakin seuran perustajia – polyteisteinä (monien jumalien palvelijoina) tai ateisteina (jumalankieltäjinä). Me emme ole toista enemmän kuin toistakaan, sen kummemmin kuin gnostikotkaan, jotka uskoivat planeetta-, aurinko- ja kuun jumalien olemassaoloon, mutta kuitenkin eivät kohdistaneet heille rukouksiaan eivätkä pystyttäneet heille alttareita. Me emme usko persoonalliseen jumalaan *ulkopuolella ihmisen, joka on sen temppele* – kuten Paavali ja muut vihityt opettivat – mutta me uskomme persoonattomaan ja absoluuttiseen *Prinsiippiin*¹, joka on niin kaukana kaiken inhimillisen käsityskyvyn ulkopuolella, että me pidämme suorastaan jumalanpilkkajana ja omahyväisenä houkkiona jokaista, joka yrittää määritellä tätä suurta universaalista mysteeriä. Kaikki, mitä me olemme saaneet tietää tästä ikuisesta ja vertaistaan vailla olevasta prinssiipistä on, että se ei ole henki, ei myöskään aine, substanssi, ei ajatus, vaan *sisältää tämän kaiken ja on siten kaiken säiliö*. Basilideen mukaan se on ”jumala-ei-mitään”, mitä ilmaisua ovat niin vähän ymmärtäneet Musée Guimetin (osa XIV) oppineet ja taitavat kronikoitsijat määritellesään termiä jokseenkin satiirisesti, kun he puhuvat tästä ”jumalasta-ei-mitään, joka on säätänyt ja ennalta nähnyt kaiken, vaikkei hänellä ole järkeä eikä tahtoakaan”.

Niin tosiaanakin, ja tämä ”jumala-ei-mitään” tarkoittaa samaa kuin vedalainen Parabrahman – suurenmoisina ja samalla kertaa kaikkein filosofisina jumaläsite. Se on myös sama kuin juutalaisten kabbalistien *Ain Sof*. Sehän on myös ”jumala, joka ei ole”, koska ”Ain” merkitsee *ei-olemista* eli Absoluuttia, ollen *ei-mitään* eli *to ouden en* Basilideella; se tarkoittaa, että inhimillinen äly tälle aineelliselle tasolle rajoittuneena ei voi käsittää mitään, mikä on, mikäli se ei ole olemassa jossakin muodossa. Käsitys *olemassa*

1 Tämä usko koskee vain niitä, jotka ajattelevat minun laillani. Jokaisella jäsenellä T. S:ssä on oikeus uskoa, mitä ja miten tahtoo. Kuten toisaalla on ilmaistu T. S. on ”omantunnon tasavalta”.

olevasta on rajoittunut *johonkin*, joka on olemassa, olkoon se aineellista – todellista tai mahdollisuutena – tai asioiden olemuksessa tai vain omissa ajatuksissa; mitä aistimme eivät voi havaita eikä ymmärryksemme käsittää, joka määrää kaikesta, *sitä ei ole meille olemassa*.

”Mihin sitten sijoitat nirvanan, oi suuri arhat?”, kysyi eräs kuningas kunnianarvoiselta buddhalaiselta askeetilta, jolle hän esitti kysymyksiä Hyvästä Laista.

”En mihinkään, oi suuri kuningas!” oli vastaus.

”Nirvanaa ei sitten olekaan olemassa?”, sanoi kuningas.

”Nirvana on, mutta ei ole olemassa”, askeetti vastasi.

Samalla tavalla Jumala ”jota ei ole” on huono *kirjaimellinen* käänös, sillä se pitäisi lukea esoteerisesti: *jumala, joka ei ole olemassa, mutta joka on*. Sillä *ouden* tulee juurisanasta *oud-eids* ja merkitsee ”ja ei kukaan”, toisin sanoen se, mistä puhutaan, ei ole mikään *persoona* eikä *mikään olio*, vaan molempien kieltäminen (*ouden*, neutri, käytetty adverbina: ”ei missään”). Siksi Basilideen *to ouden en* on täsmälleen samaa merkitsevä kuin kabbalistien ”*Ain Sof*”. Heprealaisessa uskonnollisessa metafysiikassa on Absoluutin mielikuva, ”ilman muotoa ja olemassaoloa”, ”ilman vähäisintäkään yhtäläisyyttä minkään muun kanssa” (Franck, *La Kabbale*, s. 153 ja 596). ”Jumala on siten *Ei mitään*, ilman nimeä samoin kuin ilman ominaisuuksia, siksi on sen nimenä *Ain Soph*, sillä sana *Ain* merkitsee ei mitään”.

Ilmenneen maailman toimivat prinssiipit eli jumalat eivät virtaa tästä muuttumattomasta ja absoluuttisesta prinssiipistä, jossa on vain olemassaolon mahdollisuus. Absoluutilla ei ole eikä voi olla mitään suhdetta ehdonlaiseen tai rajalliseen. Se, mistä vuodatukset saavat alkunsa, on Basilideen ”Jumala, joka puhuu”, toisin sanoen *logos*, joksi Filon nimittää ”toista Jumalaa” ja muotojen luoja. ”Toinen Jumala on ensimmäisen Jumalan viisaus.” (*Quaest et Salut*) ”Mutta onhan tämä *logos*, tämä ”Viisaus”

sittenkin virtaus?” voidaan sanoa. ”Ja panna jokin virtaamaan EI MISTÄÄN, on järjettömyyttä!” Ei lainkaan. Ensiksi tämä ”ei mitään” on tällainen, koska se on *Absoluutti* ja siis *kaikki*. Toiseksi tämä ”toinen Jumala” ei ole enempää virtaus kuin se varjokaan, jonka kehomme saa aikaan valkoiselle seinälle, on virtaus tuosta kehosta. Joka tapauksessa tämä Jumala ei ole syyn tai harkitun ja suunnitellun toiminnan, tietoisien ja päättävän tahdon tulos. Se on vain periodinen seuraus ajasta ja paikasta riippumattomasta, ikuisesta ja muuttumattomasta laista, josta *logos* eli luova äly on *varjo* eli *heijastus*.¹

”Mutta tämä käsitys on järjetön!” kuulemme jokaisen sanovan, joka uskoo persoonalliseen ja ihmisenkaltaiseen Jumalaan. ”Näistä kahdesta – ihmisestä ja hänen varjostaan – jälkimmäinen on *ei mitään*, vain optinen harhanäky, ja ihminen, joka sen aiheuttaa, on älyolento, vaikkakin tässä tapauksessa passiivinen!”

Aivan niin, mutta siten on vain meidän tasollamme, missä kaikki on vain harhaa, missä kaikki näyttää nurinpäin käännetyltä, kuten kaikki, mikä heijastuu peilistä. Sitä paitsi koska ainoan todellisen alue *ei ole todellista* meidän aineen väärentämille havainnoillemme ja koska – Absoluuttisen Todellisuuden näkökulmasta – maailman-kaikkeus tajuisine ja älyllisine olentoineen on vain puutteellinen harhakuvien saattue, niin tästä seuraa, että Todellisen tasolla Todellisen varjolla on äly ja ominaisuuksia, kun taas – meidän näkökulmastamme – Absoluutilta puuttuvat kaikki ominaisuudet *juuri sen tähden, että se on absoluuttinen*. Ei tarvitse olla kovinkaan perehtynyt itämaalaiseen metafysiikkaan ymmärtääkseen tämän, eikä ole välttämätöntä olla etevä paleografi tai paleologi² oivaltaakseen, että Basilideen järjestelmä on sama kuin vedalainenkin,

1 Ainakin se käsittää tämän, joka uskoo ”luomisten” keskeytymättömään jatkuvuuteen, joita me nimitämme Brahmaan ”päiviksi ja öiksi”, eli *manvantaroiksi* ja *pralajoiksi* (ilmeneminen ja hajaantuminen).

2 Muinaiskirjoitusten tuntija. – Suom huom.

olkoon se *Philosophoumenan* kirjoittajan vaikka kuinka väärin selittelemä ja vääristelemä. Että niin on, sen osoittaa selvästi tuossa teoksessa esiintyvät gnostista järjestelmää koskevat katkelmalliset yhteenvedot. Vain esoteerinen oppi voi selittää kaiken, mikä Basilideen vähän ymmärrettyssä järjestelmässä on käsittämätöntä ja sotkuista siinä muodossa kuin kirkkoisät – nuo *kerettiläisyyden* pyövelit ovat meille jättäneet. *Pater innatus* eli ei-synnytetty Jumala, suuri *Archon* ja kaksi demiurgia¹, vieläpä kolmesataakuusikymmentäviisi taivasta – luku, joka sisältyy niiden johtajan Abraxasin nimeen, kaikki tämä juontuu intialaisista järjestelmistä. Mutta pessimistinen vuosisatamme kieltää kaiken tämän, jolloin kaikki kulkee höyryllä, niin jopa inhimillinen elämäkin, jolloin ei myöskään mikään abstraktinen – mikä vain on ikuista – kiinnosta muita kuin kourallista *omituisia ihmisiä*. Ihmiset kuolevat elämättä ainoatakaan silmänräpäystä kahden kesken sielunsa kanssa ja temmataa pois ollessaan itsekäissä ja maallisten touhujen pyörteissä.

Lukuun ottamatta metafysiikkaa, voi kuitenkin jokainen, joka tulee Teosofisen Seuran jäseneksi, löytää sieltä jonkin tieteen ja makunsa mukaisen tehtävän. Astronomi voisi tehdä useampia tieteellisiä löytöjä kuin hän milloinkaan voi tehdä pelkästään yliopistojen avulla tutkimalla sanskritinkielisistä kirjoista jokaisen tähden² yhteydessä olevia allegorioita ja symboleja.

Intuitiivinen lääkäri oppisi enemmän Charakan³ teoksista – käännettynä arabiaksi kahdeksannella vuosisadalla, tai Adyarin kirjastossa olevista pölyisistä käsikirjoituksista – kukaan muu ei ymmärrä –, kuin nykyaikaisista fysiologiaa käsittelevistä teoksista.

1 Maailmanmuodostajaa. – Suom huom.

2 333 000 000 jumalasta tai jumalattaresta, joista hindujen panteoni koostuu, jokaista edustaa jokin tähti. Astronomien tuntemien tähtien lukumäärä tuskin ylittää tähän määrään, joten voisi ajatella, että vanhat hindut tunsivat useampia tähtiä kuin nykyajan tiedemiehet.

3 Charaka oli eräs vedakauden lääkäri. Eräs legenda esittää hänet Patalassa (maan alla) hallinneen Sessa-nimisen Vishnun käärmeen jälleensyntymäksi.

Lääketieteestä eli *parantamistaidosta* kiinnostuneet teosofit voisivat tehdä huomomminkin kuin tutkia Asklepioksen eli Esculapiuksen paljastamia ja selittämiä legendoja ja symboleja. Sillä samoin kuin Hippokrates muinoin kysyi neuvoa Kosissa¹ olevan Epidauroksen (lisänimeltään Tholos) temppelein muistotauluilta, samoin voisivat hekin löytää modernille farmakopealle² tuntemattomien lääkeaineiden selostuksia. Ehkäpä he voisivat sen jälkeen parantaa eikä tappa.

Toistakaamme sadannen kerran: Totuus on yksi! Mutta heti kun se esitetään, ei kaikissa aspekteissaan vaan siihen uskovien tuhannen ja yhden mielipiteen mukaan, se ei ole enää jumalaista *totuutta* vaan ihmisäinen sekava kaiku. Mistä se on löydettävissä täydellisenä tai ainakin jokseenkin täydellisenä? Pitääkö meidän etsiä sitä kristillisten kabbalistien vai Euroopan nykyisten okkultistien luota, tämän hetken spiritistien vai varhaisten spiritualistien opeista?

Eräs ystävä sanoi minulle kerran: ”Ranskassa on olemassa yhtä monta järjestelmää kuin siellä on kabbalistiakin. Meillä teeskentelevät kaikki olevansa kristittyjä. Muutamat heistä ovat paavin puolella aina siinä määrin, että haaveilevat hänelle koko maapallon hallitsijan kruunua – ylipappina ja keisarina. Toiset ovat paavia vastaan mutta Kristuksen puolella, tosin ei historiallisen Kristuksen vaan oman mielikuvituksensa luoman *politisoidun* ja antikeisarillisen Kristuksen puolella jne. Jokainen kabbalisti uskoo löytäneensä kadotetun totuuden. Vain hänen oma tieteenä on ikuista totuutta, jokainen muu vain harhaa. Ja hän on aina valmis tukemaan ja puolustamaan sitä kynällään.”

”Mutta entä juutalaiset kabbalistit”, kysyin, ”ovatko hekin Kristuksen puolta?”

1 Strabon, *Geographica*, XIV, 2. 19. – Katso myös Pausanias, *Periegesis*, II, 27.

2 Tiedetään, että kaikki ne, jotka tulivat terveiksi *Asklepieiassa*, jättivät temppeleihin *muistotaulun* ja että he antoivat näihin tauluihin kaivertaa sairautensa ja parantavan lääkkeen. Nytemmin on joukko näitä tauluja kaivettu maasta Akropoliissa. Katso Paul Girard, *L'Asclepieion d'Athènes*, Paris, Thorin, 1881.

”Ei oikeastaan, sillä heillähän on *oma* Messiaansa. Mutta sehän on vain aikakysymys.”

Itse asiassa ikuisuudessa ei voi olla mitään aikavirhettä. On vain niin, koskapa kaikki nämä määritelmien ja järjestelmien muunnelmät, kaikki nämä vastakkaiset opetukset eivät voi sisältää tosi totuutta, etten voi ymmärtää, kuinka ranskalaiset kabbalistiystävämme väittävät tuntevansa okkulttiset tieteet. Heillä on Moses Leonin¹ kolmannellatoista vuosisadalla kirjoittama *Kabbala*; mutta hänen *Zoharinsa*, verrattuna kaldealaisten *Lukujen kirjaan*, edustaa rabbi Simon ben Jochain teosta yhtä vähän kuin kreikkalaisten kristittyjen *Poimander* edustaa aitoa egyptiläisen Thothin kirjaa. Se helppous, millä Rosenrothin kabbala latinaksi kirjoitettuine käsikirjoituksineen, *notarionin järjestelmän* mukaan luettuina, muuntuvat kristillisiksi ja trinitaarisiksi teksteiksi, muistuttaa haltiatarkuvelmaa. Kuitenkin ovat markiisi de Mirville ja hänen ystävänsä ritari Drach – uskontoaan vaihtanut rabbi – saaneet aikaan sen, että ”hyvää kabbalaa” melkein voidaan sanoa Rooman kirkon katekismukseksi. Tyytykööt vain herrat kabbalistit siihen; me kuitenkin pidämme parempana pitää kiinni kaldealaisten kabbalasta, *Lukujen kirjasta*. Hän, joka tyytyy kuolleeseen kirjaimeen – vaikka kuinka olisi pukeutunut *Tanaimin* viittaan (Israelin muinaiset vihityt) –, ei näytä kokeneen okkultistin silmissä milloinkaan olevan muuta kuin susi, joka on pukeutunut pienen Punahilkkan isoäidin yömyssyyn. Mutta susi ei hotkaise okkultistia, niin kuin se nielaisi Punahilkkan, joka on vertauskuva mystiikkaa janoavasta suden suuhun joutuvasta vihkimättömästä. Pikemminkin ”susi” itse tuhoutuu putoamalla omaan kuoppaansa...

1 Hän pani kokoon Simeon ben Jochain Zoharin, jonka ensimmäisiltä vuosisadoilta peräisin olevat alkuperäiskappaleet olivat kadonneet. Häntä syytetään epäoikeutetusti, että hän oli itse runoillut kirjoittamansa. Hän keräsi kaiken, mitä sai käsiinsä, mutta täytti kaikki puuttuvat kohdat omien tietojensa mukaan Kaldean ja Syyrian kristittyjen gnostikoiden avulla.

Kuten Raamatulla on kabbalistisillakin kirjoilla kuollut kirjaimensa, eksoteerinen merkitys, samoin kuin tosi eli esoteerinen merkityksensä. Tällä hetkellä on oikea symboliikan avain löydetävissä Himalajan jättimäisten vuorenhuippujen toiselta puolelta, niin kuin intialaistenkin järjestelmien avain. Mikään muu avain ei voi avata noita hautoja, joissa jo tuhansia vuosia ovat levänneet jumalaisen viisauden alkuperäisten tulkitsijain niihin hautaamat älylliset aarteet. Mutta suuri kierros, *kali yugan* ensimmäinen vaihe lähestyy loppuaan; kaikkien näiden kuolleiden ylösnousemuksen päivä ei voi olla kaukana. Suuri ruotsalainen näkijä Emanuel Swedenborg sanoi: ”Etsikää *kadonnutta sanaa* suuren Tartarian ja Tiibetin hierofanteilta.”

Olkootpa näkymät kuinka paljon tahansa Teosofista Seuraa vastaan, olkoonpa se vaikka kuinka niiden epäsuosiossa, jotka suuresti kauhistuvat kaikkea, mikä näyttää heistä *uudistukselta*, eräs asia on varma. *Se, mitä te, herrat viholliset, pidätte yhdeksänentoista vuosisadan keksintönä, on yhtä vanha kuin maailma.* Meidän seuramme on veljeyden puu, kasvanut siitä siemenestä, jonka rakkauden ja oikeamielisyyden enkeli istutti samana päivänä, jona ensimmäinen Kain tappoi ensimmäisen Aabelin. Niinä pitkinä vuosisatoina, joina naisen orjuus ja köyhän kurjuus on vallinnut maan päällä, ovat tätä siementä kastelleet heikkojen ja sorrettujen vuodattamat katkerat kyyneleet. Siunatut kädet ovat uudelleen istuttaneet tämän siemenen moniin maailman kolkkiin, eri ilmansuuntiin ja monina eri aikoina. ”Älä tee toiselle, mitä et halua itsellesi tehtävän”, sanoi Kungfutse oppilailleen. ”Rakastakaa toisianne, ja rakastakaa kaikkia eläviä olentoja”, saarnasi Gautama Buddha arhateilleen. ”Rakastakaa toisianne”, julistettiin kuin uskollisena kaikuna Jerusalemin kaduilla. Kristikunnalle kuuluu kunnia tämän heidän mestarinsa korkean käskyn soveltamisesta kaikkein kummastuttavimmassa muodossa! *Caligula*, pakana, toivoi, että ihmiskunnalla olisi ollut vain yksi pää, niin että hän olisi voinut katkaista sen yhdellä iskulla.

Kristityt vallat ovat menneet pitemmälle eivätkä vain hautoneet tällaista toivetta teoriassa, koskapa he ovat etsineet ja lopulta löytäneet keinon sen käytäntöön soveltamiseksi. Eivätkö ne sitten ole valmiit katkaisemaan kaulan toisiltaan, eivätkö ne jatkuvasti tuhoa enemmän miehiä sodissaan yhdessä päivässä, kuin Rooman keisarit tapattivat kokonaisessa vuodessa! Eivätkö ne ole autioittaneet kokonaisia maita ja maakuntia kummallisen uskontonsa nimessä, ja eivätkö ne ole hukkuneet miekkaan, jotka miekalla tappavat! Mitä voimme tästä kaikesta päätellä?

Teosofit ovat voimattomat tätä estämään. Olkoon niin. Mutta heidän pitää pelastaa niin monta eloonjäänyttä kuin mahdollista. Tosi veljeyden ytimenä heistä riippuu, tehdäänkö heidän seurastaan lähitulevaisuudessa arkki, se silta, joka on määrätty viemään uuden kierroksen ihmiset pois toivottoman materialistisen vedenpaisumuksen mutaisten vesien yli. Nämä vedet kohoavat lakkaamatta ja tulvivat tätä nykyä kaikkien sivistysmaiden yli. Voimmeko sallia hyvien tuhoutuvan pahojen mukana säikähtyneinä viimeksi mainittujen huudoista ja pilkallisista vuodatuksista joko Teosofista Seuraa tai meitä itseämme vastaan? Voimmeko vain tarkkailla, kuinka he tuhoutuvat yksi toisensa perästä – yksi laiskuudesta, toisen turhaan etsiessä sitä auringonsädettä, joka loistaa kaikille – heittämättä heille pelastusrengasta? Ei ikinä!

On mahdollista, että tuo kaunis utopia, ihmisystävän unelma, joka ikään kuin näyssä näkyy toteutuneena Teosofisen Seuran kolminaisessa pyrkimyksessä, on vielä kaukana. Täydellinen oman tunnonvapaus kaikilla, veljeyden henki rikkaiden ja köyhien kesken vallitsevana ja tasa-arvo ylhäisten ja alhaisten välillä teoriassa ja käytännössä tunnustettuna – ovat vielä vain pilvilinnoja eikä aiheetta. Kaiken sellaisen täytyy toteutua luonnollisella tavalla ja molemminpuolisesti vapaaehtoisesti; mutta aika ei ole vielä tullut, jolloin leijona ja lammas voivat levätä vieretysten. Tämän suuren uudistuksen täytyy tapahtua ilman yhteiskunnallista kumousta,

veripisaraakaan vuodattamatta; ja tämä voi tapahtua ainoastaan siten, että tunnustetaan itämaisen filosofian perustotuus, joka opettaa, että suuret erilaisuudet omistussuhteissa, yhteiskunnallisessa asemassa ja älyllisissä lahjoissa johtuvat yksinomaan jokaisen ihmisen persoonallisesta karmasta. Me niitämme vain sitä, mitä olemme kylväneet. Jos fyysisen ihmisen *persoonallisuus* on erilainen kuin toisen, niin vuodattuu hänen aineeton olemuksensa eli kuolematon yksilöllisyytensä samasta jumalaisesta lähteestä kuin hänen lähimmäistensäkin. Se, joka on täydellisesti sen filosofisen totuuden läpätunkema, että jokainen *minä* aloittaa ja lopettaa olemalla jakamaton KAIKKI, hän ei voi rakastaa naapuriaan vähemmän kuin itseään. Mutta mikään sellainen uudistus ei voi tapahtua, ennen kuin se on tullut uskonnolliseksi totuudeksi. Itsekäs sananparsi ”Oikea ihmisorakkaus alkaa kotona” tai seuraava: ”Jokainen itsensä ja Jumala kaikkien puolesta”, on aina johtava ”korkeammat” *kristityt* kansat vastustamaan seuraavien kauniiden pakanallisten sananlaskujen käytännöllistä toteutusta: ”Köyhä on rikkaan poika”, ja vielä enemmän sitä, jossa sanotaan: ”Anna ensin ruokaa nälkäiselle ja syö sitten itse, mitä jää jäljelle”.

Mutta on tuleva aika, jolloin tätä ”alempien” kansojen ”barbaarista” viisautta ymmärretään paremmin. Sitä odotellessa meidän täytyy yrittää tuoda hieman rauhaa maan päälle, rauhaa niiden sydämiin, jotka kärsivät, kohottamalla jumalaisen totuuden kätkevän hunnun lievettä. Näyttäkööt vahvimmat tietä heikommille ja auttakoot näitä kiipeämään ylös elämän jyrkkää rinnettä, opettakoot näitä suuntaamaan katseensa siihen majakkaan, joka uuden Betlehemin tähden lailla loistaa teosofisten tieteiden salaperäisen ja tuntemattoman meren taivaanrannalla – ja saakoot elämän ”perinnöttömäksi tehdyt” toivonsa takaisin...

The Theosophist, Vol. X, June-September 1889

Ahuramazda ja Ahriman

Filosofisesti ylevämpää, suurenmoisempaa, kuvaavampaa ja ajatuksia herättävämpää perustyyppiä maailmanuskontojen vertauskuvastoissa tuskin löytyy kuin mazdalaisen uskonnon myytti kahdesta veljesvoimasta *Ahuramazdasta* ja *Angra Mainyusta*, jotka paremmin tunnetaan nykyään *Ahuramazdana* ja *Ahrimanina*. Näistä kahdesta vuodatuksesta, ”Rajattoman ajan – *Zeruana Akaranan* – pojista” (*Zeruana Akarana* itse oli syntynyt ”Korkeimmas-ta ja tuntemattomasta olemuksesta”) toinen on ”Hyvän ajatuksen” (*Vohu manon*) ruumiillistuma, toinen ”Pahan ajatuksen” (*Ako manon*) ruumiillistuma. ”Valon kuningas” Ahuramazda valuu ulos alkuaikaisesta valosta ja muovailee eli luo ”Sanan” avulla puhtaan ja pyhän maailman. Mutta Ahriman, vaikka onkin syntynyt yhtä puhtaana kuin vanhempi veljensä, kadehtii häntä ja pilaa kaiken niin maailmankaikkeudessa kuin maankin päällä, luoden syntiä ja pahuutta minne tahansa meneekin.

Nuo kaksi voimaa ovat toisistaan erottamattomat nykyisellä ta-sollamme ja kehityksen tässä vaiheessa, ja toinen olisi ilman tois-taan merkityksetön. Sen vuoksi ne ovat *yhden* ilmenneen luovan voiman vastanavat, ajateltakoon tuota voimaa sinä kaikkiallisena kosmisena voimana, joka rakentaa maailmoja tai sitten inhimilli-sessä ilmennyksessään, jolloin sen käyttövälineenä on ajatteleva ihminen. Sillä Ahuramazda ja Ahriman ovat ihmisessä ilmene-vien hyvän ja pahan, valon ja pimeyden, henkisen ja aineellisen ilmennyksen edustajat, ja samoin myös maailmankaikkeudessa ja kaikessa, mikä siihen sisältyy. Tämän vuoksi maailmaa ja ihmistä

nimitetäänkin makrokosmoksi ja mikrokosmoksi, suureksi ja pieneksi maailmankaikkeudeksi: mikrokosmos on makrokosoksen heijastuma. Myös eksoteerisesti Valon Jumala ja Pimeyden Jumala, sekä henkisesti että aineellisesti, ovat kaksi ikuisesti keskenään kamppailevan voimaa, sekä taivaassa että maan päällä. Parsilaiset ovat voineet kadottaa useimmat niistä avaimista, jotka paljastavat heidän pyhien ja runollisten allegorioidensa oikeita tulkintoja, mutta Ahuramazdan ja Ahrimanin symboliikka on niin itsestään selvä, että jopa orientalistit ovat tulkinnoissaan päätyneet suurin piirtein oikeaan tulkintaan.

Kuten J. Darmesterer, *Vendidad*-kirjan kääntäjä, kirjoittaa: ”Kauan ennen kuin parsit olivat kuulleet puhuttavankaan Euroopasta ja kristinuskosta, tulkitsijat selittäessään myyttiä *Tahmurathista*, joka ratsasti kolmekymmentä vuotta Ahriman-nimisellä hevosella, selittivät tuon legendaarisen kuninkaan teon merkitsevän pahojen intohimojen kahlitsemista ja ihmissydämässä asuvan Ahrimanin hillitsemistä.” Sama kirjoittaja määrittelee suurin piirtein magian seuraavasti:

Maailma nykyisellään on kaksinainen, sillä se on kahden toisilleen vihamielisen olennon työtä, Ahuramazdan, hyvän periaatteen, ja Ahrimanin, pahan prinssiin: kaikki hyvä maailmassa johtuu edellisestä, kaikki paha jälkimmäisestä. Maailman historia on kertomusta heidän yhteenotoistaan, siitä kuinka Ahriman tunkeutui Ahuramazdan maailmaan ja turmeli sen ja kuinka hänet lopulta karkotetaan siitä. Ihminen osallistuu taisteluun omakohtaisesti, ja hänen tehtävänsä siinä on säädetty laissa, jonka Ahuramazda ilmoitti Zarathustralle. Kun sovittu ajankohta on tullut, lainsäätäjän vielä syntymätön poika, jonka nimi on oleva Saoshiant (Sosiosh – vapahtaja), on ilmestynyt, *Ahriman* ja *helvetti hävitetään, ihmiset nousevat kuolleista* ja ikuinen onni on vallitseva maailmassa. – Johdatus, s. 56

Huomattakoon kirjoittajan kursivoimat lauseet, sillä ne ovat esoteeriset. Sillä mazdalaisten pyhiä kirjoja, samoin kuin kaikkia muitakin idän pyhiä kirjoituksia, mukaan lukien Raamattumme,

on osattava lukea esoteerisesti. Mazdalaisilla oli käytännöllisesti katsoen kaksi uskontoa, kuten melkeinpä kaikilla muillakin muinaisilla kansoilla – toinen kansaa ja toinen vihittyjä pappeja varten. Siten, koska Ahriman eräiltä puoliltaan on tunnustetusti ihmisen alemman luonnon ilmentymä raivokkaine intohimoinen ja pahoinelaine haluineen, ”hänen helvettinsä”, on sen sijaintipaikka etsittävä ja paikallistettava maan päällä. Okkulttisen filosofian mukaan ei ole olemassa muuta helvettä – eikä mitään olotilaa voida verrata erittäin onnettoman ihmishylyn tilaan. Vain Ahuramazda¹, joka on jumalainen ja sen vuoksi ”rajattoman ajan” kuolematon ja ikuinen symboli, on varma turvapaikka ja ihmisen henkinen satama. Ja koska aika on kaksinainen, rajattomassa ajassa ilmenee mitoitettu ja rajallinen aika, Ahriman on vain aikakautinen ja tilapäinen paha. Hän on samanlaatuisuudesta kehittynyt erilaisuus. Laskeutuessaan alaspäin erilaistuvan luonnon ilmennyksen portaita kosmisilla tasoilla sekä Ahuramazda että Ahriman tulevat tietyllä hetkellä ihmisen kaksinaisen olemuksen edustajiksi, edellinen sisäisen eli jumalaisen yksilöllisyyden ja jälkimmäinen ulkonaisen persoonallisuuden, joka koostuu näkyvistä ja näkymättömistä aineksista ja tekijöistä. Kuten taivaassa, niin maankin päällä, kuten ylhäällä, niin alhaallakin. Samoin kuin ihmisen jumalainen *valo*, korkeampi henkisielu muodostaa, mukaan lukien sen itsensä, seitsemän *ameshaspendiä* (joista Ahuramazda on seitsemäs eli kaikkien yhdistelmä), samoin Ahrimanilla, ajattelevalla sielulla on puolestaan seitsemän *archidevsta*, seitsemän ameshaspendin vastavoimaa.

XIX *jastin* 19. säkeistössä sanotaan:

Kutsun avukseni loistavia ameshaspendeja, joilla kaikilla seitsemällä on yksi ja sama ajatus, yksi ja sama puhe, yksi ja sama toiminta, yksi ja sama herra, Ahuramazda.

1 Ahuramazda ei enää tässä ole ikuisen Hyvän ja Valon korkein Ainoa Jumala, vaan omana säteenään jumalainen minä, joka vaikuttaa ihmisessä – monen nimisenä.

Meidän elämänkierroksemme aikana hyvät *jazatat*, 99 999 fravashia (ferueria) jopa ”Seitsemän pyhää”, itse ameshaspendit, ovat miltei voimattomia pahojen *devsien* laumoja vastaan – jotka symbolisoivat sekä kosmisia vastustavia voimia että myös ihmisen intohimoja ja syntejä. Pahat henget ja niiden läsnäolo täyttävät maailman moraalisella ja ulkonaisella pahalla; ne saavat aikaan sairauksia, köyhyyttä, kateutta ja ylpeyttä, epätoivoa, juoppoutta, petosta, vääryyttä ja julmuutta, vihaa ja verisiä murhia. Ahrimanin kiihottamana ihminen alusta alkaen on saanut kanssaihmisensä murehtimaan ja kärsimään. Tämä tilanne päättyy vasta sinä päivänä, jolloin Ahuramazda, seitsenäinen jumala, omaksuu seitsemännen nimensä eli olemuspuolensa. Silloin hän tulee lähettämään ”Pyhän sanansa” Mathra Spentan (eli ”Ahuran sielun”) ruumiilistumaan *Saoshiantissa* (Sosioshissa), ja tuo viimeksi mainittu on voittava Ahrimanin. Sosiosh on Ilmestyskirjan ”uskollisen ja totuudellisen” esikuva ja sama kuin Vishnu teoksessa *Kalki-avataara*. Molempienhan odotetaan ilmestyvän *Maailman Vapahtajana, istuen valkoisen hevosen selässä* henkiolentojen joukon seuraamana, kaikki samoin maidonvalkeilla hevosilla ratsastaen.

Näin taivaan auenneena, ja katso valkoinen hevonen, ja sen selässä istuvan nimi on uskollinen ja totuudellinen... Häntä seurasivat ratsastaen valkoisilla hevosilla taivaan sotajoukot... Joh. Ilm. XIX, 11-14.

Ja sitten, *ihmiset nousevat kuolleista* ja kuolemattomuus on tuleva.

Viimeksi mainittu asia on tietenkin pelkästään allegorinen... Koska materialismia ja syntiä sanotaan kuolemaksi, materialisti eli ei-uskovainen on ”kuollut ihminen” henkisesti katsoen. Okkultismi ei koskaan ole pitänyt fyysistä persoonallisuutta *varsinaisena* ihmisenä; ei myöskään Paavali, kun hänen kirjeensä roomalaisille (VI–VII) ymmärretään oikein. Siten ihmiskunta ”saavutettuaan sovitun ajankohdan” karkean aineellisuuden aikakauden kierroksen

lopulla on tullut totuuden kirkkaampaan henkiseen oivaltamiseen, jota on myötääillyt ihmiskehossa tapahtuvat muutokset.

Taistelu henkeen ja vereen saakka hengen ja aineen, valon ja hyvän sekä pimeyden ja pahan välillä alkoi maapallollamme heti sen jälkeen kun vastakohdat ja vastavoimat tulivat esille kasvi- ja eläinmaailmassa, ja se jatkui entistä raivokkaampana sen jälkeen, kun ihmisestä oli tullut se itsekäs ja persoonallinen olento, joka *hän nyt on*. Eikä ole mitään edellytyksiä sen päättymisellä, ennen kuin totuus on tullut valheen ja epäitsekkyys itsekkyiden tilalle, ja ylevä oikeamielisyys hallitsee ihmisydämessä. Siihen saakka meluisa taistelu raivoaa hillittömänä. Ihmisen on, noudattaen Delfoin kehotusta, opittava tuntemaan monitahoisen luontonsa joka ainoa soppi ja nurkka sekä saavuttamaan hallinta siitä, ennen kuin hän voi oppia tekemään ero *hänen itsensä ja persoonallisuutensa* välillä. Selviytyäkseen tästä vaikeasta tehtävästä kaksi edellytystä on ehdottoman välttämätöntä. Hänen on pohjia myöten käytännössä ollut toteutettava jalo zoroasterilainen ohje: ”Hyvät ajatukset, hyvät sanat, hyvät teot.” Hänen on täytynyt painaa ne lähtemättömästi sieluunsa ja sydämeensä; huuliuskovaisuus ja muodollinen tunnustaminen ovat riittämättömiä. Mutta ennen kaikkea hänen on murskattava *persoonallinen turhamaisuutensa* niin täydellisesti, ettei se enää koskaan herää henkiin.

Vanhoissa zoroasterilaisissa teoksissa on eräs ajatuksia herättävä ja viehättävä vertauskuvallinen tarina. Ahrimanin vallan alkuvaiheista alkaen hän ja hänen paholaisarmeijansa asettuivat vastustamaan Valon armeijaa kaikessa, mitä se yritti tehdä. Himon ja ylpeyden, tuhon ja saastaisuuden pahat hengen tuhosivat järjestelmällisesti Pyhien olentojen työn. Ne myrkyttivät kauniit kukat, ne tekivät suloisista käärmeistä myrkyllisiä, ne sumensivat kirkkaat tulet, jumaluuden symbolit, pahoilla hajuilla ja savulla, ja ne toivat maailmaan kuoleman. Valon, puhtauden, hyvyiden ja tiedon voimia vastustamaan ne asettivat pimeyden, saastaisuuden,

vääryyden, julmuuden ja tietämättömyyden. Ahuramazdan hyödyllisten ja siistien eläinten vastapainoksi Ahriman loi villit eläimet ja ilman verenhimoiset linnut. Aiheuttamansa pahan lisäksi hän loukkasi pahoilla puheillaan vanhempaa veljeään, aliarvioi ja nauroi hänen luomiaan rauhallisia ja lempeitä luomuksia. ”Tuo johtuu sinun kateellisuudestasi”, sanoi pyhä Jazata eräänä päivänä tuolle sydämessään pahalle olenolle. ”Sinä et pysty luomaan kaunista ja vaaratonta olentoa, oi julma Ahriman.”

Pääpaholainen vain nauroi ja sanoi kyllä pystyvänsä siihen. Ja pian hän loi kauneimman linnun jonka maailma oli koskaan nähnyt. Se oli majesteettinen riikinkukko, turhamaisuuden ja itsekkyyden vertauskuva, teoissa ilmenevä itseihailu.

”Olkoon se lintujen kuningas”, sanoi Pimeyden ruhtinas, ”ja ihminen palvokoon sitä ja toimikoon sen esimerkin mukaan.”

Siitä päivästä alkaen ”Melek Tausista” (”Enkeli Riikinkukko”) tuli Ahrimanin erikoisluomus ja sanansaattaja, jonka välityksellä jotkut manaavat paholaista ja kaikki ihmiset yrittävät pysyä ainakin hyvissä väleissä sen kanssa.

Jezidit eli ”Paholaisen palvojat”, joista jotkut asuvat muinaisen Babylonian tasangoilla, palvovat vielä tänä päivänä Melek Tausia, riikinkukkoa, Saatanan sanansaattajana ja pääpaholaisen ja ihmisten välisenä yhdyssiteenä.

Kuinka usein näemmekään uljaiden miesten ja päättäväisten naisten vilpittömästi pyrkivän kaikin voimin sitä ihannetta kohti, jonka tietävät oikeaksi, taistellen ilmeisesti voitokkaasti Ahrimania vastaan ja voittavan hänet. Heidän ulkopuolinen itsensä on ollut mitä hirmuisimman, kuolemanvakavan kahden vastavoiman taistelukenttänä; mutta he ovat seisseet lujina – ja voittaneet... Jokainen alempi vaisto on sulanut kuin likaiset jääkiteet ja hävinnyt Ahuramazdan, säteilevän aurinkominuuden siunauksellisten säteiden vaikutuksesta, tehden tilaa paremmalle ja pyhemmille pyrkimyksille. Kuitenkin heissä yhä vaanii heidän entinen ja vain osittain

hävinyt turhamaisuutensa, tuo persoonallisen ylpeyden kipinä, joka kuolee aivan viimeisenä ihmisestä. Se on uinuvana, piilevänä ja kaikille näkymättömänä, mukaan lukien heidän oman tietoisuutensa; mutta siellä se yhä on. Jos sen antaa herätä vaikkapa vain hetkeksi, jo murskatuksi luultu persoonallisuus herää taas eloon sen äänen kuultuaan, ja nousee haudastaan kuin saastainen henki keskiyöllä henkien manaajan käskystä. Viisi tuntia – ei, jopa vain viisi minuuttia – sen vaikutuksen alaisena saattaa tuhota itsehillinnässä, henkisissä harjoituksissa ja Ahuramazdan palveluksessa suoritetun vuosien työn...

Suuri on Ahrimanin voima! Aika vierii eteenpäin ja jättää joka päivä tietämättömyyden ja taikauskon aikakaudet kauas taakseen, mutta antaa meille sen sijaan yhä kasvavan itsekkyyden ja ylpeyden vuosisadat. Ihmiskunta kasvaa moninkertaiseksi, kasvaa voimassa ja (kirja-)viisaudessa; se väittää tunkeutuneensa fyysisen luonnon syvimpiin mysteereihin; se rakentaa rautateitä ja kaivaa maahan tunneleita kuin mehiläiskekoja; se pystyttää jättiläismäisiä torneja ja siltoja, vähentää välimatkoja, yhdistää toisiinsa valtameret ja jakaa osiin kokonaisia maanosia. Lennätin- ja puhelinkaapelit yhdistävät milteipä tunti tunnilta yhä enemmän ihmiskunnan yhdeksi ”onnelliseksi” perheeksi, mutta itse asiassa itsekkäät ja pahat ihmiset saavat niiden ansiosta paremmat edellytykset vähemmän itsekkäisiin ja vähemmän oveliin nähden.

Harvassa on niitä, jotka tunnustavat tai edes haluavat nähdä, että sivistyksemme ja kulttuurimme kiiltävän pinnan alla vaanii Ahrimanin luoman pahuuden sisäinen saasta, joka kieltäytyy luopumasta asemastaan. Todellakin tuon sivistyksen oikea symboli ja kuva on pääpahalaisen viimeinen luomus – kaunis riikinkukko.

Lucifer maaliskuu 1891, ”Toimittajalta”

Kali yuga – nykyinen aikakausi

Oppilas. – Olen sangen hämmentynyt nykyisestä aikakaudesta. Jotkut teosofit näyttävät kauhistuvan sitä aivan kuin tahtoisivat tulla temmatuiksi siitä kokonaan pois ja sättivät uusia keksintöjä kuten lennätintä, rautateitä, kaikkia koneita ym. sellaisia ja mu-rehtivat aikaisempien sivistyksien häviämistä. Toiset omaksuvat vastakkaisen asenteen väittäen, että tämä aika on parempi kuin mikään muu, ja arvostavat uusia menettelytapoja parhaiksi. Olkaa hyvä ja kertokaa minulle, kumpi mielipide on oikea, tai jos mo-lemmat ovat vääriä, mitä meidän pitäisi tietää siitä aikakaudesta, jossa elämme.

Tietäjä. – Totuuden opettajat tietävät kaiken tästä aikakaudesta. Mutta he eivät erehdy pitämään tätä nykyistä vuosisataa kokonaise-na aikakautena. Esimerkiksi Euroopan historian vanhemmat ajat, jolloin valta merkitsi samaa kuin oikeus ja jolloin pimeys peitti länsimaat, kuuluivat yhtä hyvin tähän aikakauteen mestarien kan-nalta katsoen kuin nykyhetki, sillä *yuga*, käyttääksemme sanskri-tin sanaa, jossa me nyt olemme, oli alkanut monta tuhatta vuotta sitten. Ja tämän Euroopan pimeyden aikana, vaikka tämä yuga oli jo alkanut, oli paljon valoa, oppineisuutta ja sivistystä Intiassa ja Kiinassa. Sanojen ”nykyinen aikakausi” merkitys on sen vuoksi ulotettava käsittämään paljon pitempää aikaa kuin mitä nykyisin yleensä ajatellaan. Itse asiassa nykytiede ei ole vielä päässyt mihin-kään selvään käsitykseen siitä, mitä oikeastaan sanalla aikakausi tarkoitetaan, ja itämaisen opin totuus kielletään. Sen vuoksi ha-vaitsemme kirjoittajien puhuvan ”kulta-ajasta”, ”rauta-ajasta” jne.,

vaikka ne ovat vain osia siitä todellisesta aikakaudesta, joka alkoi niin kauan sitten, että aikamme arkeologit kieltävät sen kokonaan.

Oppilas. – Mikä on tämän aikakauden sanskritinkielinen nimi, ja mitä se merkitsee?

Tietäjä. – Se on sanskritiksi *kali*, ja kun siihen lisätään aikakautta vastaava sana *yuga*, siitä tulee *kali yuga*. Se merkitys on ”pimeä aikakausi”. Muinaiset tietäjät tiesivät sen lähestyvän, ja sen luonteenomaisia piirteitä kuvataan intialaisessa *Mahabharata*-eepoksessa. Kuten sanoin, se käsittää tavattoman pitkän jakson Intian historian loistavasta kaudesta, eikä kenelläkään ole mitään syytä olla kateellinen ja sanoa, että me pyrimme vertailemaan nykyhetkeä tuohon Intian kehityshistorian ihmeelliseen vaiheeseen.

Oppilas. – Mitkä ovat ne luonteenomaiset piirteet, joihin viitataan ja joista *kali yuga* voidaan tuntea?

Tietäjä. – Kuten jo sen nimi ilmaisee, pimeys on luonteenomaisinta. Tämä ei tietenkään ole pääteltävissä vertaamalla nykyaikaa esimerkiksi aikaan 800 jKr., sillä eihän siinä olisi vielä mitään vertailtavaa. Nykyinen vuosisata on epäilemättä parempi kuin keskiaika, mutta verrattuna edelliseen yugaan se on pimeä. Okkultistista aineellinen kehitys ei kuulu valon olemukseen, eikä hän näe mitään kehityksen todisteita pelkästään mekaanisissa laitteissa, jotka suovat mukavuutta muutamille ihmisperheen jäsenille monien eläessä kurjuudessa. Pimeydestä puhuttaessa hän voisi viitata vaikkapa vain erääseen kansakuntaan, suureen Amerikan tasavaltaan. Siellä hän näkee vain Euroopan tapojen ja elämän laajentuman, sillä se syntyi eurooppalaisista alkutekijöistään; siellä tehtiin suuri koe aivan uusissa olosuhteissa ja uusin aineksin; siellä tiedettiin vuosikausia hyvin vähän mitään köyhyydestä, mutta meidän päivinäme siellä on yhtä paljon lohdutonta köyhyyttä kuin muuallakin ja yhtä suuri rikollisten määrä vankiloissa kuin Euroopassakin ja enemmän kuin Intiassa. Ja edelleen, rikkauksien ja aineellisen

edistyksen suuri jano, samalla kun henkinen elämä suuressa määrin laiminlyödään, on meidän mielestämme pimeyttä. Rikkaiden yhteiskuntaluokkien ja köyhien välinen suuri kuilu on jo selvästi näkyvässä, ja se on pimeyden merkki. Jos henkinen valistus olisi vallitsevana, sekä rikkaat että köyhät olisivat yhtä mieltä kanssamme, sillä karmaa ei sovi pyyhkiä pois; köyhät ymmärtäisivät, miten he pystyisivät hyväksymään kohtalonsa, ja rikkaat, miten parantaa köyhien osaa. Nykyisin rikkaat päinvastoin vain ihmettelevät, miksi köyhät eivät mene kunnalliskoteihin, ja pyrkivät lainsäädännöllä löytämään parannuskeinot lakkoja ja sosialismia vastaan, ja köyhät jatkuvasti nurkuvat kohtaloaan ja moittivat oletettuja sortajiaan. Kaikki tämä on henkiselle pimeydelle ominaista.

Oppilas. – Onko viisasta kysyä mitään niiden aikojen pituudesta, joiden kuluttua aikakausi vaihtuu, ja pohdiskella niitä suuria tähtitieteellisiä tai muita muutoksia, jotka enteilevät tuollaista käännekohtaa?

Tietäjä. – Ei ole. On olemassa vanha sanonta, että jumalat pitävät mustasukkaisesti omina tietoinaan nämä asiat eivätkä halua, että tavalliset kuolevaiset saisivat tietää ne. Me saatamme tutkiskella aikakauden luonnetta, mutta on parempi olla yrittämättä tarkkaan määritellä aikakauden vaihtumisen täsmällistä hetkeä. Sitä paitsi te ette edes pystyisi saamaan sitä selville, koska aikakausi ei ala tiettyinä vuonna tai päivänä, jolloin edellinen aikakausi olisi jo kokonaan päättynyt. Aikakaudet vaihtuvat limittäisesti, ts. kun tietyn aikakauden pyörä vielä kääntyy, seuraavan aikakauden alkupiste on jo tullut.

Oppilas. – Ovatko nämä seikat syynä siihen, miksi Mr. Sinnettille ei ilmaistu mitään varmoja vuosilukuja, joita hän kysyi?

Tietäjä. – Ovat.

Oppilas. – Onko sillä, missä aikakaudessa oppilas elää, jokin vaikutus häneen ja mikä se on?

Tietäjä. – Sillä on vaikutuksensa jokaiseen, mutta oppilas kuljettuaan eteenpäin kehityksensä tiellä tuntee tuon vaikutuksen voimakkaampana kuin aivan tavallinen ihminen. Jos asia olisi toisin, vilpittömät ja eteenpäin pyrkivät oppilaat kaikkialla maailmassa etenisivät hetkessä niihin korkeisiin päämääriin, joita kohti he ponnistelevat. Vaaditaan, että sielu on erittäin luja, jotta se jaksaisi torjua aikakauden raskaan paineen, ja se on sitäkin vaikeampaa, koska tuo vaikutus, joka on osa oppilaan laajemmasta elämästä, jää hänelle enemmän tai vähemmän hämäräksi. Sen vaikutus on samantapainen kuin rakenteellinen vika aluksessa. Ihmisen sekä sisäiset että ulkonaiset rakenneosaset ovat hänen esi-isiensä monien vuosisatojen aikana elettyjen maallisten elämien tulosta. Nämä elämät kylvävät ajatus- ja fyysisiä tottumuksia tavalla, jota ette voi käsittää. Kaikki nuo taipumukset vaikuttavat häneen. Kerran haluttuun otetut voimat ovat salassa niin syvällä, että ne ovat miltei näkymättömissä, samoin taistelut vastuksia vastaan aikakausia sitten. Lisäksi on olemassa ne erityiset muutokset, jotka on saatu aikaan astraalimaailmassa. Sen oltua kerran vain niin sanoaksemme kuin valokuvauslevy ja myös heijastaja, siitä on tullut tallettaja menneiden aikakausien erehdyksille, joita se jatkuvasti heijastaa meihin tasolta, joka useimmille meistä on vieras. Sen vuoksi siinä mielessä, niin vapaat kuin luulemme olevammekin, vaellamme täysin menneisyyden hypnoosin vaikutuksen alaisina toimien sokeasti niiden mieleen juolahdusten mukaan, joita sisältä päin saamme.

Oppilas. – Senkö vuoksi Jeesus sanoi: ”Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä tekevät?”

Tietäjä. – Se oli eräs merkitys. Eräältä kannalta katsoen he toimivat sokeasti, aikakauden pakotuksesta ja ajattelun olevansa oikeassa.

Mitä sitten tulee näihin astraalisiin muutoksiin, muistanette, kuinka Julianuksen aikana näkijät ilmoittivat näkevänsä jumalat

mutta että he olivat surkastumassa: jotkut olivat päätä vailla, jotkut täysin hervottomia, jotkut jotakin jäsentä vailla ja kaikki näyttivät heikkokuntoisilta. Näiden ihannekuvien kunnioitus oli häviämässä ja niiden astraalikuivat olivat jo alkaneet rappeutua.

Oppilas. – Eikö tästä aikakaudesta voisi esittää mitään hyvää? Eikö tuohon kuvaan voisi liittää mitään lieventävää piirrettä?

Tietäjä. – Nykyiselle kali yugalle on ominaista eräs seikka, jota oppilas voi käyttää hyväkseen. Kaikki syyt saavat aikaan seurauksensa paljon nopeammin kuin minään muuna tai parempana aikakautena. Vilpitön ihmiskunnan rakastaja voi saada aikaan enemmän kolmen jälleensyntymän aikana kali yugan vallitessa kuin huomattavasti useammassa elämässä minään muuna aikakautena. Siten kantaessaan kaikki tämän aikakauden moninaiset vaikeudet ja aina ne voittaen, hän saavuttaa ponnistustensa kohteen nopeammin, sillä – vaikka esteet näyttävät suurilta – myös voimat, joihin voidaan vedota, voidaan saavuttaa nopeammin.

Oppilas. – Vaikka siis tämä henkisesti arvostellen on pimeä aikakausi, eikö sitä ainakin osaksi lunasta yhä laajeneva järjen voitokulku aineesta ja tieteen aikaansaannokset inhimillisten kärsimysten, kuten sairauksien syiden, sairauksien itsensä, julmuuden, suvaitsemattomuuden, huonojen lakien jne. lieventämiseksi.

Tietäjä. – Kyllä, nämä ovat pimeyden lievennyskeinoja samaan tapaan kuin lamppu antaa jonkin verran valoa yöllä mutta ei pysty korvaamaan päivänvaloa. Tänä aikana tiede on saavuttanut suuria voittoja, mutta melkein kaikki ovat kohdistuneet *seurauksiin* eivätkä poista pahan syitä. Suuria edistysaskeleita on otettu tautien parantamisessa, mutta tulevaisuudessa, kun sivistyksemme puhkeaa kukkaansa, puhkeaa uusia sairauksia ja ilmaantuu lisää outoja henkisiä häiriötiloja, joiden syyt piilevät syvällä ihmismielessä ja ne voidaan poistaa vain elämällä henkistä elämää.

Oppilas. – Myöntäen kaiken, mitä sanot, eikö meidän teosofeina pitäisi lausua tervetulleeksi jokainen totuuden löytö kaikilla aloilla, varsinkin sellainen totuus, joka lieventää kärsimystä tai lisää moraalin tuntoa?

Tietäjä. – Sehän on velvollisuutemme. Kaikkien löydettyjen totuuksien täytyy olla Ehdottoman Totuuden osia, ja siinä määrin on lisättävä ulkomaailmaa koskevaa tietouttamme. Aina tulee olemaan suuri joukko ihmisiä, jotka etsivät näitä osatotuuksia ja lisäksi toisia, jotka pyrkivät lieventämään ihmiskunnan nykyistä kurjuutta. Kaikki he tekevät suurta ja heille uskottua työtä, jota kenenkään tosi teosofin ei pitäisi vähätellä. Ja teosofinkin velvollisuus on mahdolluuksiensa mukaan yrittää samaa, sillä teosofia on kuollut asia, ellei sitä sovelleta elämään. Samalla on kuitenkin aina otettava huomioon, ettei kukaan meistä voi olla tuomarina ratkaisemassa, kuinka paljon tai kuinka vähän joku veljemme työskentelee siihen suuntaan. Jos hän tekee kaiken, mitä voi, ja tietää, miten se on tehtävä, hän suorittaa koko nykyisen velvollisuutensa.

Oppilas. – Minä pelkään, että okkulttisten opettajien vihamielinen asenne aikamme oppineisuutta ja hyväntekeväisyyttä vastaan saattaa nostattaa ennakkoluuloja teosofiaa ja okkultismia vastaan ja tarpeettomasti estää totuuden leviämistä. Eiköhän asia liene näin?

Tietäjä. – Tosi okkultismin opettajilla ei ole minkäänlaisia vihamielisiä asenteita näitä asioita kohtaan. Jos jotkut henkilöt, jotka pitävät teosofiasta ja yrittävät levittää sitä, omaksuvat sellaisen asenteen, he eivät sillä muuta sitä kantaa, jonka ovat omaksuneet todelliset opettajat, jotka työskentelevät kaikkien ihmisluokkien kanssa ja käyttävät hyvää edistäessään kaikkia mahdollisia välineitä. Mutta samalla olemme havainneet, että aikamme liika tekninen ja erikoistietous estää hyvin usein ihmisiä tajuamasta totuutta.

Oppilas. – Onko olemassa mitään tekijöitä, muita kuin teosofian leviäminen, jotka voisivat kääntää vastakkaiseksi nykyisen materialistisen suuntauksen?

Tietäjä. – Ainoastaan tiedon leviäminen karman ja jälleensyntymisen laeista ja luottamus kaikkien olentojen ehdottomaan henkiseen ykseyteen on estävä tämän suuntauksen. Kierroksen on kuitenkin kuljettava reittinsä, ja ennen kuin se on päättynyt, kaikki hyvään tähtäävät syyt tulevat vaikuttamaan hitaasti eivätkä siinä määrin kuin ne vaikuttaisivat jonakin valoisampana aikakautena. Koska jokainen oppilas *elää* parempaa elämää ja painaa esimerkiksi astraalivaloon kuvan maan päällä eletystä korkeampaan tavoitteeseen ponnistelevasta elämästä, *hän auttaa siten kehittyneitä sieluja laskeutumaan muista piireistä*, missä kierroksen olosuhteet ovat niin pimeät, etteivät he voi enää olla siellä.

Oppilas. – Ota vastaan kiitoksena opetuksistasi.

Tietäjä. – Toivon sinun saavuttavan valistuksen tasanteen.

The Path, Vol. III, n:ot 1–6, 1888

Sisäisen ihmisen rakenteesta sekä kuolemasta

M. On todellakin erittäin vaikeata ja, kuten te sanotte, ”hämmentävää” ymmärtää oikein ja erottaa toisistaan todellisen minän eri *olemuspuolet*, joita me sanomme ”prinsiipeiksi”. Sekaannus johtuu siitä, että eri itämaiset koulukunnat numeroivat nuo prinssiipit huomattavasti eri tavoin, vaikkakin kaikkien opetusten perusta on olennaisesti sama.

X. Onko mielessänne vedantistit? Hehän supistavat meidän seitsemän ”prinsiippiämme” tietääkseni vain viiteen?

M. Niin tekevät. Mutta vaikkakaan en mielelläni haluaisi väitellä tästä asiasta oppineen vedantistin kanssa, sanoisin omana yksityisenä mielipiteenäni, että heillä on sille ilmeisen vankka perustelu. Heidän mielestään voidaan ihmisenä pitää vain sitä eri henkisten ominaisuuksien koostumusta, johon kuuluu erilaisia älyperäisiä olemuspuolia; fyysinen keho on heidän katsantokantansa mukaan jotakin halveksittavaa ja pelkkä *harha*. Eikä vedanta ole ainoa filosofinen järjestelmä, joka näin tekee. Laotse Tao-te-Kingissään mainitsee vain viisi prinssiippiä, koska hän, kuten vedantistit, jättää pois kaksi prinssiippiä, nimittäin hengen – atman – ja fyysisen kehon, jota viimeainittua hän lisäksi sanoo ”raadoksi”. Sitten on *taraka raja jooga* -koulu. Sen oppimisjärjestelmä tunnustaa itse asiassa vain kolme ”prinsiippiä”; kuitenkin todellisuudessa heidän *sthulopadhinsa* eli fyysinen kehonsa *jagrata* – eli valvetilassa, heidän *sukshmopadhinsa* eli sama keho *svapna*- eli unitilassa sekä heidän *karanopadhinsa*, ”syykeho” eli *se*, mikä kulkee ruumiillistumasta toiseen. Kaikki ne ovat kaksinaiset luonteeltaan, ja näin saamme

yhteensä kuusi periaatetta. Kun näihin lisätään atma, ihmisen persoonaton jumalainen periaate eli kuolematon puoli, joka on yhtä kaikkiallisen hengen kanssa, saamme jälleen saman esoteerisen seitsemän.

X. Silloinhan se kuulostaa jokseenkin samalta kuin kristillisten mystikoiden jako: keho, sielu ja henki?

M. Niinpä kyllä. Meidän on helppo käsittää fyysinen keho elinvoimaa välittävän kaksoispuolen käyttövälineeksi, ja jälkimmäinen puolestaan Elämän eli *pranan* käyttövälineeksi. *Kama rupa* eli (eläimellistä) sielua voidaan sanoa *korkeamman* ja *alemmän* järjen käyttövälineeksi. Saamme näin taaskin kuusi periaatetta, joiden kruununa on jälleen tuo ainoa kuolematon henki. Okkultismin mukaan jokainen laadullinen muutos tajuntamme tilassa antaa ihmiselle uuden näkökulman, ja jos se on pysyvä ja tulee elävän ja toimivan minän olennaiseksi ominaisuudeksi, sille on annettava (ja on annettakin) erikoisnimi, jotta voitaisiin selvästi erottaa tuossa tietystä tilassa oleva ihminen toisessa tilassa olevasta.

X. Juuri se on perin vaikeata ymmärtää.

M. Minusta se on päinvastoin sangen helppo ymmärtää, kun vain tajuaa sen pääajatuksen, että ihminen toimii tällä tai toisella tajunnan tasolla täysin riippuen hänen älyllisestä ja henkisestä tilastaan. Mutta sellainen on aikamme materialismi, että mitä enemmän me selitämme, sitä vähemmän ihmiset näyttävät ymmärtävän, mitä me tarkoitamme. Voitte jakaa ihmiseksi sanotun maapallon asukkaan kolmeen osaan, jos haluatte. Mutta etlette halua tehdä hänestä pelkkää eläintä, ette voi tyytyä vähempään. Ajatelkaamme vain hänen näkyvää *kehoaan*, hänen tunneperiaatettaan – joka on vain vähän korkeampi kuin eläimen *vaisto* eli elävöittävä alkeis-sielu. Entä sitten se puoli, joka nostaa hänet aivan mittaamattoman korkealle ja eläimen yläpuolelle – nimittäin hänen *järkevä* sielunsa eli ”henkensä”. Jos siis ajatella näitä kolmea ryhmää eli

edustavaa olemuspuolta ja jaamme ne alaosiinsa okkulttisten opetusten mukaisesti, mitä saamme?

Ensimmäisenä kaikista hengen – merkityksessä absoluuttinen (ehdoton), ja sen vuoksi näkymätön *kaikki* – eli atma. Koska tätä ei filosofiassa voida sijoittaa mihinkään tiettyyn paikkaan eikä sille voida antaa mitään määritelmiä, koska se vain *on* ikuisuudessa ja koska *kaikki* ei voi olla poissa aineen ja aineellisuuden maailman-kaikkeuden pienimmästäkään geometrisesta tai matemaattisesta pisteestä, sitä ei todellakaan pidä lainkaan sanoa ”inhimilliseksi” prinsiipiksi. Oikeastaan sen voisi parhaiten määritellä siksi metafysisen avaruuden pisteeksi, jossa inhimillinen monadi ja sen käyttöväline ihminen asuu kunkin elämän ajan. Tuo piste on yhtä kuviteltu kuin ihminen itse, ja todellisuudessa se on harhaa, *māyā*. Mutta meistä itsestämme tuntuu samoin kuin toisistakin persoonallisista minuuksista, että olemme jotakin todellista sen harhaluomuksen aikana, jota sanotaan elämäksi. Ja meidän on otettava itsemme huomioon – mielikuvituksessamme ainakin, – ellei kukaan muu tee sitä. Tehdäkseen asian tajuttavammaksi ihmisjärjelle, kun se ryhtyy tutkimaan okkultismia ja selvittämään ihmisen salaisuuden aakkosia, okkultismi sanoo atman olevan *seitsemäs* prinsiippi, noiden kuuden synteesi (yhdistelmä) ja antaa sille käyttövälineeksi *henkisielun, buddhin*. Buddhiin kätkeytyy salaisuus, jota ei paljasteta muille kuin juhlallisen ja peruuttamattoman lupauksen tehneille oppilaille (tsheeloille), joka tapauksessa vain niille, joihin voidaan ehdottomasti luottaa. Selvästikin olisi vähemmän sekaannusta, jos sen voisi paljastaa. Mutta koska tähän välittömästi liittyy kyky erottaa ”kaksoisolentonsa”¹ tietoisesti ja niin tahtoessaan ja koska tämä kyky niin kuin ”Gygeen sormus” (joka teki omistajansa näkymättömäksi) saattaisi koitua hyvin kohtalokkaaksi ihmisille yleensä ja varsinkin sen taidon omaavalle, tuota tietoa vartioidaan

1 ”Eetterikeho”? – Suom. huom.

huolellisesti. Vain adepteilla (vihityillä), jotka ovat läpäisseet koheet ja todettu joka suhteessa luotettaviksi, on tuon mysteerin avain täysin hallussa...

Mutta välttäkäämme sivuseikkoja ja pysykäämme ”prinsiipeissä”. – Tämä jumalainen sielu eli buddhi on siis hengen käyttöväline. Yhtyneinä nämä kaksi ovat yksi ja sama persoonaton olemus, jolla ei ole mitään määriteltävissä olevia ominaisuuksia (tällä tasolla tietenkin); ne ovat kaksi henkistä ”prinsiippiä”. Kun sitten siirrymme *inhimilliseen sieluun* (*manas, mens*), jokainen on samaa mieltä siitä, että ihmisen äly on ainakin *kaksinainen*. Ylevämielinen ihminen tuskin saattaa tulla halpamaiseksi. Erittäin älykäs ja henkevä ihminen eroaa suunnattomasti tyhmästä, typerästä, vain aineelliseen tukeutuvasta eläimellisestä ihmisestä. Miksi ei siis näitä kahta ihmislajia voisi edustaa kaksi ”prinsiippiä” tai pikemminkin kaksi olemuspuolta? Jokaisessa ihmisessä on nämä kaksi prinsiippiä, toinen toimivampana kuin toinen, ja harvinaisissa tapauksissa toinen näistä on voinut täysin tukahtua kasvussaan; toisin sanoen toisen *olemuspuolen* voima ja ylivalta ihmisen elämän aikana on suorastaan halvaannuttanut toisen. Nämä siis ovat, niin kuin sanomme, *manaksen* kaksi prinsiippiä eli olemuspuolta, ylempi ja alempi. Ensin mainittu, ylempi manas eli ajatteleva, tietoinen minä tuntee vetovoimaa henkiseen sieluun (buddhiin) päin. Jälkimmäinen eli oikeastaan sen vaistoperäinen puoli tuntee vetäymystä *kamaan* päin, sillä kama on ihmisen eläimellisten halujen ja intohimojen pesäpaikka. Näin olemme perustelleet *neljän* ”prinsiipin” olemassaolon. Jäljellä olevat kolme ovat (1) ”kaksoispuoli”, jonka nimeksi olemme sopineet proteusmainen (muodoltaan muuttuva) eli plasmainen sielu; *elollisprinsiipin* käyttöväline (2) ja *fyysinen keho* (3). Kukaan fysiologi tai biologi ei tietenkään hyväksy näitä prinsiipejä, eivätkä he näe näissä puheissa päätä eikä häntää. Ja ehkäpä juuri tästä johtuen kukaan heistä ei tähän päivään mennessä ole ymmärtänyt pernan toimintoja – pernanahan on proteaanisen

kaksoispuolen fyysinen käyttöväline yhtä vähän kuin erään toisen, kehon oikealla puolella sijaitsevan elimen, joka on edellä mainittujen halujen olinpaikka. He eivät myöskään tiedä mitään käpyrauhasesta, jonka he tuntevat vain rosoiseksi sisäeritysrauhaseksi, jonka sisällä on vähän hiekkaa; ja sehän on kuitenkin varsinainen avain ihmisen korkeimpaan ja jumalaisimpaan tajuntaan – hänen kaikkietävään, henkiseen ja kaikkea rakastavaan korkeimpaan älyynsä. Tämä tarpeettomalta näyttävä lisäke on se heiluri, joka *sisäisen* ihmisen kellonkoneiston tultua käyntiin vedetyksi siirtää minuuden henkisen näkökyvyn korkeimmille havaintotasoille, missä sen näköpiiri on milteipä rajaton...

X. Mutta tieteelliset materialistit väittävät, että ihmisen kuoltua hänestä ei jää mitään jäljelle, että ihmisen ruumis yksinkertaisesti vain hajoaa alkuosiinsa ja että se mitä sanomme sieluksi on vain orgaanisen toiminnan sivutuotteena syntynyt ohimenevä tietoisuus, joka haihtuu ilmaan kuin höyry. Eikö heidän kantansa kuvasta kummallista mielenlaatua?

M. Ei lainkaan kummallista minun mielestäni. Jos he sanovat, että itsetietoisuus loppuu kehon kuollessa, silloin he *omalla* kohdallaan lausuvat yksinkertaisesti tietämättään ennustuksen. Sillä jos he kerran ovat vahvasti vakuuttuneet siitä, mitä väittävät, mikään tajuinen kuolemanjälkeinen elämä ei ole heille mahdollinen.

X. Mutta jos inhimillinen itsetietoisuus säännönmukaisesti elää edelleen kuoleman jälkeen, niin miksi sitten pitäisi olla poikkeuksia?

M. Henkisen maailman peruslaeista, jotka ovat muuttumattomat, mikään poikkeus ei ole mahdollinen. Mutta on sääntöjä erikseen niille, jotka mieluummin haluavat pysyä sokeina.

X. Niinpä todellakin, minä ymmärrän sen nyt. Sokea, joka kieltää auringon olemassaolon, koska ei sitä näe, elää harhan vallassa. Mutta kuoleman jälkeen hänen henkiset silmänsä varmaankin pakottavat hänet näkemään.

M. Ne eivät tule pakottamaan, eikä hän ole näkevä mitään. Kiellettyään itsepintaisesti tämän elämän aikana kuolemanjälkeisen elämän mahdollisuuden, hän ei tule sitä havaitsemaan. Koska hänen henkisten aistiensa kehitys on ehkäisty, hän jää sokeaksi. Väittäessänne, että hänen *täytyy* nähdä, te ilmeisesti tarkoittatte toista kuin minä. Te puhutte Hengen hengestä eli Liekin liekistä – lyhyesti sanottuna atmasta – ja sekoitatte sen ihmissieluun eli manakseen... Ette ymmärrä, mitä tarkoitan. Yritän selittää. Kysymyksenne ydinkohtahan on saada tietää, onko täydellisen materialistin tapauksessa mahdollista, että hän kuoleman jälkeen voi täydellisesti kadottaa itsetietoisuutensa ja itsehavaintonsa? Tätä hän te tarkoittatte? Ja minä sanon: se on mahdollista. Sillä uskoen lujasti esoteeriseen *kuolemanjälkeistä* aikaa eli kahden elämän eli syntymän välistä aikaa koskevaan opetukseemme, että tuo vaihe on vain ohimenevä tila, minä sanon: – Kestäköön elämän harhanoimaisen draaman kahden näytöksen välinen aika yhden vuoden tai miljoona vuotta, tuo *kuolemanjälkeinen* tila saattaa, peruslain menettämättä siitä pätevyytään, osoittautua aivan samaksi tilaksi kuin täysin tajuttoman ihmisen.

X. Mutta koska juuri sanoitte, ettei kuolemanjälkeistä elämää koskevat peruslait salli poikkeuksia, niin kuinka tämä voi näin olla?

M. En nyt sanoisi niin, että ne eivät salli poikkeuksia. Mutta jatkuvuuden henkinen laki koskee vain todella olevaisia seikkoja. Sille, joka on lukenut ja ymmärtänyt *Mandukya Upanishadin* ja *Vedanta-Saran*, tämä kaikki tulee hyvin selväksi. Sanon vielä lisäksi: riittää, kun ymmärtää, mitä me tarkoitamme *buddhilla* ja manaksen kaksinaisuudella. Silloin selvästi tajuaa, miksi materialisti ei voi elää itsetietoisena kuoleman jälkeen. Sillä manas alemmassa olemuspuolessaan on maallisen järjen asuinsija ja sen vuoksi voi ilmentää maailmankaikkeudesta vain sitä havaintoa, joka perustuu tuon järjen todistukseen – eikä henkiseen näkemykseen. Meidän

esoteerisessa koulussamme sanotaan, että buddhin ja manaksen, eli Ishvaran ja Prajnan¹, välillä ei itse asiassa ole enemmän eroa kuin *metsän ja sen puiden välillä, järven ja sen vesien välillä*, juuri niin kuin *Mandukya* opettaa. Vaikka satoja puita kuolee elinvoiman puutteeseen tai temmataan maasta juurineen, ei se estä metsää silti olemasta metsä. Vaikka yksi persoonallisuus tuhoutuu tai kuolee *kuolemanjälkeisessä* tilassa ja siten putoaa pois jälleensyntymisten pitkästä ketjusta, se ei aiheuta pienintäkään muutosta henkisessä *minässä*, joka ikuisesti pysyy samana minänä. Sen sijaan, että se kokisi devakhania², sen on heti synnyttävä fyysiseen kehoon.

X. Mutta jos ymmärsin oikein, ego-buddhi tässä vertauksessa edustaa metsää ja persoonallisuudet puita. Ja jos buddhi on kuolematon, kuinka silloin se, joka on sen kanssa samankaltainen, nimittäin *manas-taijasi*³, saattaa kokonaan kadottaa tietoisuutensa aina uuteen jälleensyntymäänsä saakka? En pysty sitä käsittämään.

M. Ette voikaan, koska haluatte sekoittaa toisiinsa summittaisen kokonaiskuvan ja sen poikkeukselliset muodonmuutokset, koska sekoitatte toisiinsa *manas-taijasin*, buddhin valaiseman inhimillisen sielun, ja ihmissielun eläimellisen puolen. Ottakaa huomioon, että jos buddhista voidaan sanoa, että se on ehdottomasti kuolematon, niin samaa ei voi sanoa manaksesta, vielä vähemmän *taijasista*, joka on ominaisuus. Ei mikään *kuolemanjälkeinen* tajunta tai *manas-taijasi* voi olla olemassa erillisenä buddhista, jumalaisesta sielusta, koska *manas* alemmassa olemuspuolellaan on

1 Ishvara on ilmenneen jumaluuden Brahmaan kollektiivinen (yhteis-)tajunta, so. Dhyani-Chohan-joukon yhteistajunta; ja Prajna on heidän yksilöllinen viisautensa.

2 Taivastilaa – Suom. huom.

3 *Taijasi* merkitsee säteilevä, mikä seuraa manaksen yhtymisestä buddhiin; siis inhimillinen sielu jumalaisen sielun säteilyn valaisemana. Siten *manas-taijasia* voidaan sanoa säteileväksi järjeksi, hengen valon kirkastamaksi ihmisjärjeksi. Buddhi-manas kuvaa jumalaista älyä liittyneenä inhimilliseen älyyn ja itsetietoisuuteen.

maallisen persoonallisuuden laadullinen ominaisuus ja taijasi on sama kuin manas, siis sama manas, vaikkakin buddhin valossa kylpevänä. Buddhi vuorostaan jäisi vain persoonattomaksi henkyykseksi ilman sitä perusvoimaa, jonka se lainaa ihmissielulta, joka sitä rajoittaa ja tekee siitä *kuin jonkinlaisen* kaikkiallisesta sielusta *erillisen olennon* koko jälleensyntymisten ketjun ajaksi. Sanottakoon pikemminkin, että *buddhi-manas* ei voi kuolla eikä menettää yhteistä itsetietoisuuttaan ikuisuudessa eikä niiden aikaisempien ruumiillistumien muistoa, joissa nuo kaksi, nimittäin henkinen ja inhimillinen sielu olivat olleet läheisesti yhtä. Mutta näin ei ole laita, kun kysymyksessä on materialisti, jonka inhimillinen sielu ei ota vastaan minkäänlaista vaikutusta jumalaiselta sielultaan, jopa kieltäytyy tunnustamasta edes sen olemassaoloa. Ette suinkaan voi soveltaa tätä peruseräätettä inhimillisen sielun ominaisuuksiin ja määreisiin. Sehän olisi samaa kuin sanottaisi, että koska jumalainen sielu on kuolematon, niin siksi myös poskipäiden punerrus on häviämätön. Poskien punerrus kuten *taijasikin*, henkinen säteily, on vain ohimenevä ilmiö.

X. Minun ymmärtääkseni te siis tahdotte sanoa, ettemme saa sekoittaa ajatuksissamme noumenonia fenomeniiin, syytä sen seuraukseen?

M. Juuri niin. Haluan uudelleen toistaa, että rajoittuneena vain manakseen eli inhimilliseen sieluun, itse taijasin säteilykin on vain ajan kysymys, koska sekä kuolemattomuus että tietoisuus kuoleman jälkeen ovat ihmisen maalliselle persoonallisuudelle yksinkertaisesti ehdolliset, koska asia riippuu kokonaan niistä edellytyksistä ja käsityksistä, jotka ihmissielu itse on luonut kehonsa eläessä. Karma toimii lakkaamatta: me korjaamme *kuolemanjälkeisessä elämässämme* vain sadon kaikkesta siitä, mitä me itse olemme kylväneet, tai oikeammin saaneet aikaan maallisen olemassaolomme aikana.

X. Mutta jos siis minuuteni fyysisen kehon kuoleman jälkeen saattaa vaipua täydelliseen tajuttomuuden tilaan, niin missä sitten on kuluneen elämäni syntien rangaistus?

M. Meidän filosofiamme opettaa, että karman rangaistus koh-
taa egoa (minuutta) sen seuraavassa jälleensyntymässä. Kuoleman
jälkeen se saa korvauksen niistä ansaitsemattomista kärsimyksistä,
jotka se on saanut kestää vasta päättyneen olemassaolonsa aikana¹.
Kuolemanjälkeinen koko rangaistus on siinä, ja se koskee myös
materialistia, ettei saa mitään hyvitystä ja kadottaa täysin tietoisuu-
tensa autuudestaan ja levostaan. Karma on maallisen minän lapsi,
kaikille näkyvän objektiivisen persoonallisuuden piirin tekojen
hedelmä samoin kuin henkisen minän kaikkien ajatusten, jopa
vaikuttimien seurausta. Mutta karma on myös lempeä äiti, joka pa-
rantaa edellisessä elämässä aiheuttamansa haavat, ennen kuin alkaa
kiduttaa tätä minää uusilla kärsimyksillä. Voidaan tosin sanoa, ettei
kuolevaisen elämässä ole ainoatakaan sielullista eikä fyysistä kärsi-
mystä, joka ei olisi joko tämän tai edellisen elämän synnin hedel-
mä ja seuraus. Mutta koska hänellä ei ole säilynyt vähäisintäkään
muistoa siitä päivätajunnassaan eikä hän itse tunne ansainneensa
sellaista rangaistusta, ja uskoo kärsivänsä syyttä, tämä seikka jo
oikeuttaa ihmissielun saamaan mitä täydellisimmän lohdutuksen,
levon ja autuuden *kuolemanjälkeisessä* tilassaan. Kuolema tulee

1 Jotkut teosofit ovat panneet vastalauseen tällaista sanontaa vastaan, mutta sanat ovat Mestarien, ja sanaan ”ansaitsemattomat” liitetty merkitys on edellä mainittu. Lentolehtisessämme no 6 käytettiin sanamuotoa, jonka tarkoitus oli tuoda ilmi sama ajatus, ja sitä kritisoitiin heti *Luciferissa*. Se oli kuitenkin muodollisesti outo ja altis siihen kohdistetulle kritiikille. Mutta ajatus oli pohjimmaltaan se, että ihmiset usein saavat kärsiä toisten ihmisten tekojen seurauksista, jotka eivät siten oikeastaan kuulu heidän omaan karmaansa vaan toisten ihmisten karmaan. Näistä kärsimyksistä he tietenkään ansaitsevat korvauksen. On kyllä aivan oikein sanoa, että mitä tahansa meille tapahtuneekin, se ei voi olla muuta kuin karmaa – eli jonkin synn suoraa tai epäsuoraa vaikutusta. Olisi kuitenkin suuri erehdys ajatella, että kaikki paha tai hyvä, mikä meitä kohtaa, johtuisi *yksinomaan meidän* omasta, henkilökohtaisesta karmastamme.

henkisille minuuksillemme aina vapauttajana ja ystävänä. Materialistille, joka materialismistaan huolimatta ei ollut paha ihminen, kahden elämän välinen aika on oleva kuin keskeytymätön ja rauhallinen lapsen uni, joko unennäköä vaille tai sitten hän saattaa nähdä kuvia, joista hänellä ei ole selvää käsitystä. Sille, joka näihin asioihin uskoo, tuo aika on oleva yhtä eloisa kuin hänen päättynyt elämänsä ja täynnä todellista autuutta ja näkyjä. Paha ja julma ihminen, olkoon hän sitten materialisti tai joku muu, jälleensyntyy hyvin pian ja kärsii helvettinsä maan päällä. *Avitchiin*¹ joutuminen on poikkeuksellinen ja harvinainen tapahtuma.

X. Mikäli muistan asian oikein, niin jossakin Upanishadissa verrataan *sutratmaan*² aikakautisia jälleensyntyviä kuolevaisen ihmisen elämään, joka on vuorottain unitilaa ja valvetilaa. Tämä ei tunnu minusta täysin selvältä, ja minä kerron, minkä vuoksi. Ihmiselle, joka herää unestaan, alkaa uusi päivä, mutta hän on sama sielu ja sama keho kuin eilenkin. Mutta uudessa jälleensyntymässä sen sijaan tapahtuu täydellinen muutos, ei vain ulkokuoressa, sukupuoleessa ja persoonallisuudessa, vaan myös hänen älyllisissä ja sielullisissa ominaisuuksissaan. Tämän vuoksi esittämämme vertaus ei näytä minusta oikealta. Ihminen, joka herää unesta, muistaa aivan selvästi, mitä teki eilen, toissapäivänä ja jopa kuukausia ja vuosia sitten. Mutta kenelläkään meistä ei ole hämärintäkään muistoa edellisestä elämästä, ei siihen liittyvää tosiasiaa tai tapausta... Saatanhan tosin aamulla unohtaa yöllä näkemäni unet, mutta

1 Täydelliseen tuhoon – Suom. huom.

2 Meidän kuolematonta ja jälleensyntyvää periaattiamme yhdessä edellisten elämien manasisten muistojen kanssa nimitetään *sutratmaksiksi*, joka sananmukaisesti tulkittuna merkitsee *lankasielu*. Ihmisen monen monet elämät tuo yksi lanka sitoo yhteen kuin helminauha. Manaksen on tultava *taijasiksi*, säteileväksi, ennen kuin se kelpaa pujotettavaksi *helmenä* *sutratmaan* helminauhaan ja siten täydellisesti ja ehdottomasti tajutakseen olevansa ikuinen olento. Kuten aikaisemmin sanottiin, vain liian läheinen yhtyminen ihmisielun maalliseen järkeen aiheuttaa sen, että tämä säteily kokonaan häviää.

kuitenkin tiedän nukkuneeni, ja minulla on varmuus siitä, että olen elänyt nukkuessanikin. Mutta aikaisemmasta jälleensyntymästäni minulla ei ole minkäänlaista muistoa. Miten te sovitatte tämän ristiriidan?

M. Silti jotkut ihmiset muistavat entiset jälleensyntymänsä. Arhatit ovat antaneet sille nimenkin *sammasambuddha*, ja se merkitsee: tieto omien jälleensyntymistensä koko ketjusta.

X. Mutta miten meidän tavallisten kuolevaisten, jotka emme ole saavuttaneet *sammasambuddhaa*, voidaan toivoa pystyvän tajumaan tuon vertauksen?

M. Tutkimalla asiaa ja pyrkimällä täsmällisemmin ymmärtämään kolmen unitilan luonteenomaisimmat tuntomerkit. Nukkuminen on kaikkia, sekä ihmisiä että eläimiä, koskeva muuttumaton laki, mutta nukkumista on monta lajia ja vielä moninaisemmat ovat unet ja näyt.

X. Niinpä tietenkini. Mutta tämä vie meidät pois aiheestamme. Palatkaamme materialistiin, joka ei kiellä unien olemassaoloa, mitä hän tuskin voisi tehdääkään, mutta joka kieltää kuolemattomuuden yleensä ja varsinkin oman yksilöllisyytensä uloonjäämisen.

M. Ja materialisti on ainakin siinä oikeassa, sillä hänelle, jolla ei ole lainkaan sisäistä havaintokykyä eikä uskoa, ei mikään kuolemattomuus ole mahdollinen. Elääkseen tulevassa maailmassa tajuista elämää ihmisen on ennen kaikkea uskottava siihen elämään maallisen olemassaolonsa aikana. Näihin kahteen salaisen tieteen toteamukseen rakentuu koko kuolemanjälkeistä tajuntaa ja sielun kuolemattomuutta koskeva oppi. Ego (minuus) saa aina ansioidensa mukaan. Ruumiin hajoamisen jälkeen sille alkaa joko täysin kirkkaan tietoisuuden kausi, sekavien unien tila tai sitten täysin unennäköjä vailla oleva unitila, joka ei ole erotettavissa tuhoutumisesta. Ja nämä ovat tajuisuuden kolme tilaa. Fysiologimme näkevät syyksi uniin ja näkyihin sen, että valveilla ollessamme

olemme niitä tietämättämme valmistelleet. Miksi ei voisi sanoa samaa kuolemanjälkeisistä unistamme? Minä toistan sen vieläkin: *kuolema on nukkumista*. Kuoleman jälkeen alkaa sielun henkisten silmien edessä näytelmä, jonka sisältö koostuu kaikesta oppimastamme ja jonka hyvin useissa tapauksissa olemme tietämättämme itse sepittäneet. Siinä ilmenevät elävällä tavalla meidän itse luomamme todelliset uskomukset ja harhakuvitelmat. Metodisti on oleva metodisti, muslimi pysyy muslimina, vaikka tietenkään vain jonkin aikaa – jokaisen ihmisen itse luomassaan ja rakentamassaan hullun paratiisissa. Nämä ovat elämän puun kuolemanjälkeisessä elämässä poimittavat hedelmät. Luonnollisestikaan meidän uskomme tai epäuskomme tietoisien kuolemattomuuden tosiasiaan ei pysty vaikuttamaan itse tosiasian ehdottomaan pätevyYTEEN, sillä sehän pitää paikkansa. Mutta usko tai epäusko tuohon kuolemattomuuteen, ts. usko näiden eri olemuspuolten pysyvyyteen tai häviämiseen, ei voi olla antamatta omaa väritystään tälle tosiasialle, kun sitä sovelletaan näihin olemuspuoliin. Nyt alatte varmaankin tajuta asian?

X. Luulenpa ymmärtävän. Materialisti, joka ei usko mihinkään, mitä hän ei voi todistaa viidellä aistillaan tai tieteellisesti järjellä todentaa ja kieltäen kaikki henkiset ilmiöt pitää nykyistä elämää ainoana tietoisien olemassaolon muotona. Sen vuoksi he saavat uskomustensa mukaan. He kadottavat persoonallisen minänsä ja syöksyvät unettomaan uneen heräämiseensä saakka. Onko asia siten?

M. Melkeinpä siten. Muistakaa yleinen esoteerinen oppi tietoisien olemassaolon kahdesta lajista: maallisesta ja henkisestä. Jälkimmäistä täytyy pitää todellisena jo pelkästään sen tosiasian perusteella, että se kuuluu koko olemassaolon ikuisen, muuttumattoman ja kuolemattoman alkusyyn maailmaan. Jälleensyntyvä minä sen sijaan pukeutuu uusiin vaatteisiin, jotka ovat kokonaan

toiset kuin sen edellisissä ruumiillistumisissa käyttämät, jotka siis – sen henkistä perusolemusta lukuun ottamatta – on tuomittu niinkin perusteellisesti muuttumaan, ettei niistä jää jälkeäkään.

X. Seis!... Voiko maallisten *egojeni*¹ tietoisuus tuhoutua joksikin ajaksi kuten materialistinkin ja joka tapauksessa niin kokonaan, ettei se jätä edes mitään jälkeä?

M. Oppimme mukaan sen täytyy niin hävitä, täydellisesti ja kokonaan, lukuun ottamatta sitä olemuspuolta, joka yhdistyttyään monadiin on siten tullut pelkästään henkiseksi ja häviämättömäksi olemukseksi, joka on yhtä ikuisuuden kanssa. Mutta kun on kysymyksessä täydellinen materialisti, jonka persoonallisessa minässä ei mikään buddhi ole koskaan itseään katsellut, kuinka silloin buddhi voisi kantaa mukanaan äärettömyyksiin pienintäkään tuon maallisen persoonallisuuden osasta. Teidän henkiminänne on kuolematon, mutta nykyisestä itsestänne se voi viedä tulevaan elämään vain sen, mikä on tullut kuolemattomuuden arvoiseksi, nimittäin vain kuoleman niittämän kukan tuoksun.

X. Mikä sitten on kukan eli maallisen minän kohtalo?

M. Kukka kuolee, kuten kaikki entiset kukat kukoistivat ja kuolivat, ja tulevatkin kukat tulevat kukoistamaan ja taas kuolemaan niiden äitioksassa eli *sutratmassa*; kaikki saman juuren eli buddhin kukat tulevat palaamaan tomuun. Teidän nykyinen minänne, kuten itse tiedätte, ei ole se keho, joka nyt istuu edessäni, eikä edes se, jota tahtoisin sanoa *manas-sutratmaks*i, vaan *sutratma-buddhi*.

X. Mutta tämä ei lainkaan selvitä minulle, miksi te sanotte kuolemanjälkeistä elämää kuolemattomaksi, äärettömäksi ja todelliseksi, kun sen sijaan väitätte, että maallinen elämä on pelkkä varjo ja harha-aistimus. Onhan tuolla kuolemanjälkeisellä tilallakin rajansa, vaikka ne rajat saattavat olla avarammat kuin maallisen elämän.

1 Minuuksieni. – Suom. huom.

M. Se pitää epäilemättä paikkansa. Ihmisen henkinen minä liikkuu ikuisuudessa kuin kellon heiluri elämän ja kuoleman tuntien väliä. Ja vaikkakin nuo maallista ja henkistä vaihetta tarkoittavat ”tunnit” on rajattu keustonsa puolesta ja vaikka tuollaisten vaiheiden luku ikuisuudessa on rajallinen, niin että noilla unen ja heräämisen, harhan ja todellisuuden välisillä vaiheilla on alkunsa ja loppunsa, henkinen ”pyhiinvaeltaja” puolestaan on ikuinen. Sen vuoksi ovat hänen kuolemanjälkeisen elämänsä hetket meidän käsityksemme mukaan ainoa todellisuus. Silloin hän seisoo ilman fyysistä kehoa totuuden kasvojen edessä eikä enää katsele ”jälleensyntymisten ketjuksi” nimettyyn pyhiinvaellusmatkaan kuuluvia maallisten elämiensä ohimeneviä lumekuvia. Tuollaiset välivaiheet rajallisuudestaan huolimatta eivät estä *egoa*, sen aina pyrkiessä kohti täydellisyyttä, seuraamasta järkähtämättä, vaikka tosin vähä vähältä ja hitaasti sitä polkua, joka johtaa sen viimeiseen muodonmuutokseen, missä ego päämääränsä saavutettuaan tulee jumalaiseksi kaikkeudeksi. Nämä väliajat ja eri vaiheet auttavat sitä tämän lopullisen päämäärän saavuttamisessa eivätkä suinkaan ole esteinä; ilman tuollaisia rajoitettuja väliaikoja jumalainen ego ei koskaan voisi saavuttaa lopullista päämaaliaan. Tämä ego on näyttelijä ja monet ja erilaiset ruumiillistumat näyttelijän esittämiä ”rooleja”. Sanoisitteko näitä roolihahmoja itse näyttelijän yksilöllisyydeksi? Kuten näyttelijän, egonkin on pakko näytellä tuon välttämättömyyden kierroksen kuluessa aina paranirvanan kynnykselle saakka sellaisiakin osia, jotka voivat olla sille epämiellyttäviä. Mutta kuten mehiläinen kerää vain hunajan monista kukista jättäen muun maan matojen ruuaksi, niin menettelee meidän henkinen yksilöllisyytemmekin, nimitettäköön sitä sutratmaksiksi tai korkeammaksi minäksi. Se kerää kustakin maallisesta persoonallisuudesta, johon karma pakottaa sen ruumiillistumaan, vain henkisten ominaisuuksien ja itsetietoisuuden jumalaisen nektarin, ja yhdistettyään nämä kaikki yhdeksi kokonaisuudeksi, se kuoriutuu kotelostaan

kirkastettuna dhyani-chohanina. Sen pahempi niille maallisille persoonallisuuksille, joista se ei voinut mitään kerätä talteen. Varmastikaan sellaiset persoonallisuudet eivät voi tietoisina elää kauemmin kuin niiden maallinen olemassaolo kestää.

X. Näyttää siten siltä, että maalliselle persoonallisuudelle kuolemattomuus on vielä ehdonalainen. Eikö siis kuolemattomuus sinänsä olekaan ehdoton?

M. Ei lainkaan. Kuolemattomuus ei voi koskea *ei-olevaista*. Kaille sille, mikä on olemassa *satina*, aina kehittyvänä *satina*, kuolemattomuus ja ikuisuus ovat ehdottomat. Aine on hengen vastapuoli, ja kuitenkin nuo kaksi ovat yhtä. Kaiken tämän, siis hengen, voiman ja aineen eli noiden kolmen yhdessä olevan perusolemus on yhtä loputon kuin alutonkin. Mutta se ulkoinen muoto, jonka tämä kolminainen ykseys on saanut käyttöönsä jälleensyntymistensä ajaksi, on todellakin vain persoonallisten käsitystemme aikaansaama harha. Sen vuoksi pidämme vain kuolemanjälkeistä elämää todellisuutena samalla kun sijoitamme maallisen elämän maallisine persoonallisuuksineen aistiharhojen haavemaailmaan.

X. Mutta miksi ei siinä tapauksessa sanota unitilaa todellisuuksi ja valveillaoloa harhaksi, eikä päinvastoin?

M. Koska me käytämme tämän asian ymmärtämisen helpottamiseksi keksittyä ilmaisua. Ja maallisten käsitteiden kannalta se on sangen oikea.

X. Mutta siitä huolimatta en pysty vielääkään tajuamaan asiaa. Jos tuleva elämä perustuu oikeudenmukaisuuteen ja hyvityksen saamiseen kaikesta maaelämän kärsimyksestä, kuinka silloin, kun on kysymyksessä materialistit, joista monet ovat esimerkillisen rehellisiä ja ihmisystävällisiä ihmisiä, – kuinka heidän persoonallisuudeltaan ei jäisi jäljelle muuta kuin kuihtuneen kukan jäännökset.

M. Eihän kukaan koskaan sellaista sanonut. Ei kukaan materialisti, jos hän on hyvä ihminen, vaikka epäuskoinen, voi kuolla

ikuisiksi ajoiksi täydestä henkisestä yksilöllisyydestään. Tarkoitukseni oli vain sanoa, että *yhden elämän* tajunta voi hävitä joko kokonaan tai osittain, ja että täysin materialistisen ihmisen ollessa kysymyksessä tuosta epäuskoisesta persoonallisuudesta ei jää jälkeäkään elämien ketjuun.

X. Mutta eikö tämä merkitse korkeamman minän tuhoutumista?

M. Ei varmastikaan. Joku saattaa nukkua sikeästi pitkän rautatiematkan aikana, ja hänellä ei ole pienintäkään muistoa tai tietoa jostakin tai monestakaan asemasta. Sitten hän herää jollakin asemalla, jatkaa matkaa hereillään ja muistaa muut pysähdyspaikat aina matkansa loppuun saakka kunnes määränpää on saavutettu. Mainitsin teille, että on olemassa kolmea lajia unitiloja: uneton, sekava ja tuo kolmas, joka on niin elävä, että nukkuvan unet ovat hänelle täysin todelliset. Jos te uskotte näin viimeksi mainituista, miksi ette voi uskoa ensin mainittuunkin asiaan? Mitä ihminen on eläessään uskonut ja toivonut kuolemanjälkeisestä elämästä, sen mukainen on oleva hänen tilansa. Sille, joka ei ole odottanut minkäänlaista tulevaa elämää, on tuo väliaika kahden jälleensyntymän välillä täydellinen tyhjiö, jopa se saattaa merkitä tuhoutumista.

Tämähän on vain sen ohjelman toteutumista, mistä puhuimme, ja jonka materialisti on itse luonut. Mutta on olemassa monenlaisia materialisteja, kuten sanotte. Sen itsekään ja pahan ihmisen, joka ei koskaan ole vuodattanut kyyneltä muun kuin oman itsensä vuoksi ja siten hänen epäuskonsa on osoittanut täydellistä välinpitämättömyyttä koko maailmaa kohtaan, on luovuttava kuoleman kynnyksellä persoonallisuudestaan ikuisiksi ajoiksi. Koska tällä persoonallisuudella ei ole ollut minkäänlaisia myötätunnon siteitä ympäröivään maailmaan eikä siten mitään, mikä voisi kiinnittyä sutratman ikuiseen lankaan, kaikki yhteydet noiden kahden välillä katkeavat viimeisen henkäyksen myötä. Koska tuollaisella materialistilla ei ole lainkaan taivastilaa, sutratma on syntyvä jälleen

melkein viipymättä. Mutta sen sijaan ne materialistit, jotka eivät erehtyneet muussa kuin epäuskossaan, nukahtavat vain yhden asemanvälin. Ja entiselle materialistille on joskus koittava aika, jolloin hän havaitsee elävänsä ikuisuudessa ja luultavasti katuu sitä, että on antanut kulua hukkaan yhden päivänkin eli asemanvälin ikuisesta elämästä.

X. Eikö olisi parempi sanoa, että kuolema on syntymistä uuteen elämään tai sitten palaamista taaskin ikuisuuden kynnykselle?

M. Voittehan sanoa siten, jos niin haluatte. Mutta on kuitenkin muistettava, että jälleensyntymät eroavat toisistaan laadultaan ja että on olemassa sellaisiakin kuin ”kuolleena syntyneitä” olentoja, jotka ovat *epäonnistuneita* tapauksia. Lisäksi kun otetaan huomioon teidän länsimaiset, yleisesti hyväksytyt aineellista elämää koskevat käsityksenne, sanat ”elävä” ja ”olento” ovat täysin soveltumattomia puhuttaessa kuolemanjälkeisen olemassaolon puhtaasti itsekohtaisesta tilasta. Juuri tuollaisten näkemysten vuoksi kaikki teidän käsityksenne elämästä ja kuolemasta ovat lopulta käyneet niin perin ahtaiksi. – En nyt puhu niistä muutamista harvoista filosofiista, joita monetkaan ihmiset eivät lue, ja jotka itsekkin ovat niin hämmennyksissään, etteivät pysty esittämään selvää käsitystä asiasta. – Toiselta puolen nuo vallitsevat käsitykset ovat vieneet karkeaan materialismiin, ja toisaalta vieläkin materialistisempaan käsitykseen tuonpuoleisesta elämästä, mistä spiritistit ovat muokanneet Kesämaa-käsitteensä. Siellähän ihmissielut syövät, juovat, menevät naimisiin ja elävät yhtä aistillisessa paratiisissa kuin muhamettilaisetkin, mutta vieläkin vähemmän filosofisessa. Mutta eihän kouluja käymättömien kristittyjenkään käsitykset ole yleensä yhtään paremmat; ne ovat, jos suinkin mahdollista, vieläkin aineellisemmat. Ajatelkaamme vain enkelien katkottuja kehoja, messinkitorvia, kultaisia harppuja, paratiisin kaupunkien jalokivin päällystettyjä katuja ja helvetin tulia – tuo kaikkihan on kuin kohtaus

jostakin lasten joulunäytelmästä. Juuri noiden vallitsevien ahtaiden käsitysten vuoksi teidän on vaikea tajuta näitä asioita. Ja juuri sen vuoksi, että kehoa vailla olevalta sielulta, vaikka sillä on todellisuuden koko elävyys, niin kuin on laita tietyissä unissa, puuttuu maallisen elämän karkean ulkokohtainen muoto. Idän filosofit ovat verranneet sitä nukkuessa havaittuihin näkyihin.

Lucifer 1887–91

Jatkuu...

